

करुया मैत्री गणिताशी

कार्यपुस्तिका

इयत्ता : पहिली

समग्र शिक्षा अंतर्गत

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.

करूया मैत्री गणिताशी : कार्यपुस्तिका : इयत्ता पहिली

- प्रवर्तक : शालेय शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासन
- प्रकाशक : राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
- प्रेरणा : मा. वन्दना कृष्णा, (भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- मार्गदर्शन : मा. विशाल सोळंकी, (भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
: मा. राहुल द्विवेदी (भा.प्र.से.)
राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई.
- संपादक : मा. दिनकर टेमकर
संचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
- सहसंपादक : डॉ. विलास पाटील
सहसंचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
- कार्यकारी संपादक : विकास गरड
प्र. प्राचार्य, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
डॉ. प्रभाकर क्षीरसागर
वरिष्ठ अधिव्याख्याता, गणित विभाग,
राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
वृषाली गायकवाड
अधिव्याख्याता, गणित विभाग,
राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
- संपादन सहाय्य : वैशाली गाढवे
विषय सहायक, गणित विभाग,
राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
भक्ती जोशी
विषय सहायक, गणित विभाग,
राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.
- प्रथम आवृत्ती : जानेवारी २०२१
- प्रती : ७,७६,०००
- अर्थसाहाय्य : समग्र शिक्षा, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई.
- मुद्रक : रुना ग्राफिक्स, पुणे.
- © सर्व हक्क प्रकाशकाच्या स्वाधीन.

करुया मैत्री गणिताशी

कार्यपुस्तिका

इयत्ता : पहिली

समग्र शिक्षा अंतर्गत

नाव : _____

शाळा : _____

इयत्ता : _____ तुकडी : _____

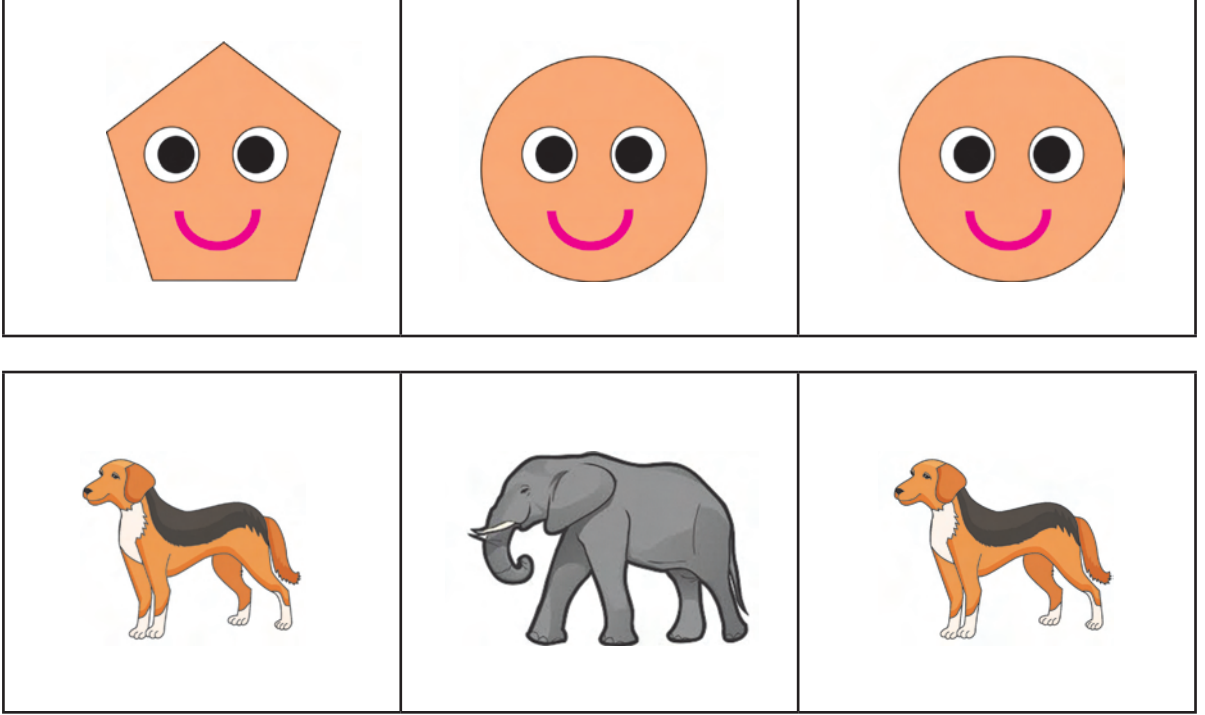
राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.

अनुक्रमणिका

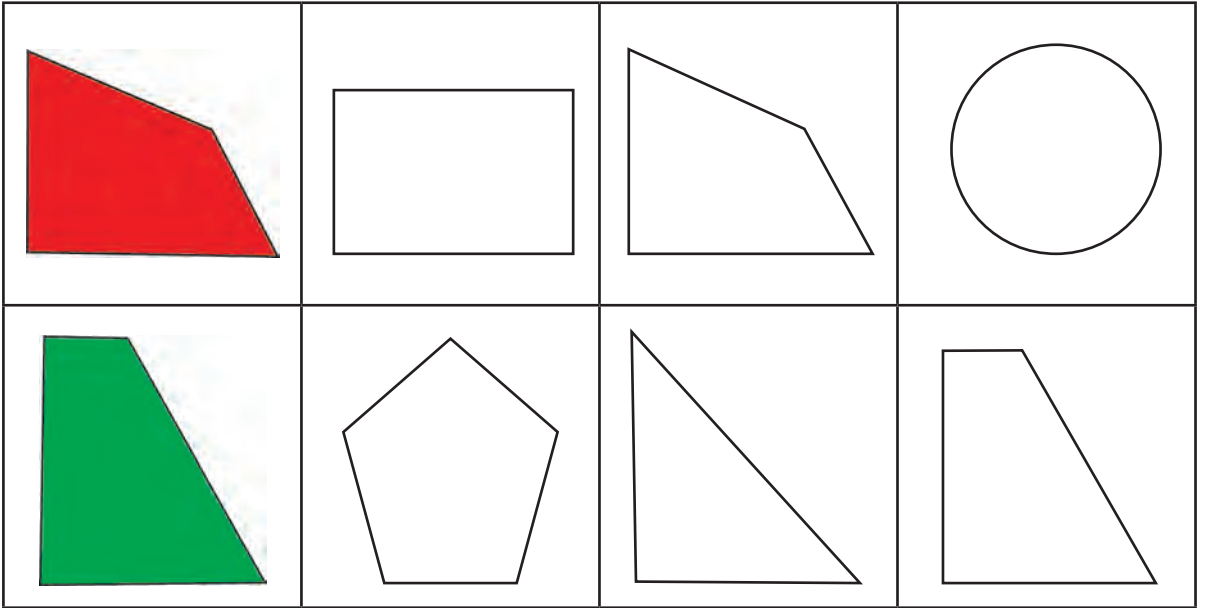
क्र.	स्वाध्याय	पृष्ठ क्र.	क्र.	स्वाध्याय	पृष्ठ क्र.
१.	थोडी गंमत	१	१७.	पुढे मोजून बेरीज करूया	३४
२.	लहान-मोठा	३	१८.	आकृतिबंध	३५
३.	मागे-पुढे	५	१९.	आत-बाहेर	३६
४.	वर-खाली	५	२०.	रुंद-अरुंद	३६
५.	आधी-नंतर	६	२१.	आकार ओळख	३७
६.	१ ते ९ चा सराव	७	२२.	लांब-आखूड	३७
७.	सराव शून्याचा	१२	२३.	उंच-ठेंगणा	३८
८.	कमी-जास्त	१३	२४.	जड-हलका	३८
९.	चढता क्रम-उतरता क्रम	१४	२५.	डावा-उजवा	३९
१०.	मिळून किती ?	१५	२६.	दूर-जवळ	४०
११.	चला वजाबाकी करू.	२१	२७.	कमी वेळ-जास्त वेळ	४१
१२.	१० चा सराव	२६	२८.	कशानंतर काय ?	४२
१३.	दशक ओळखा	२७	२९.	सप्ताहाचे वार	४३
१४.	गट्टी संख्यांशी	२८	३०.	चला मोजूया	४४
१५.	शतक	३१	३१.	माहितीचे व्यवस्थापन	४५
१६.	नाणी : नोटा	३३			

१. थोडी गंमत

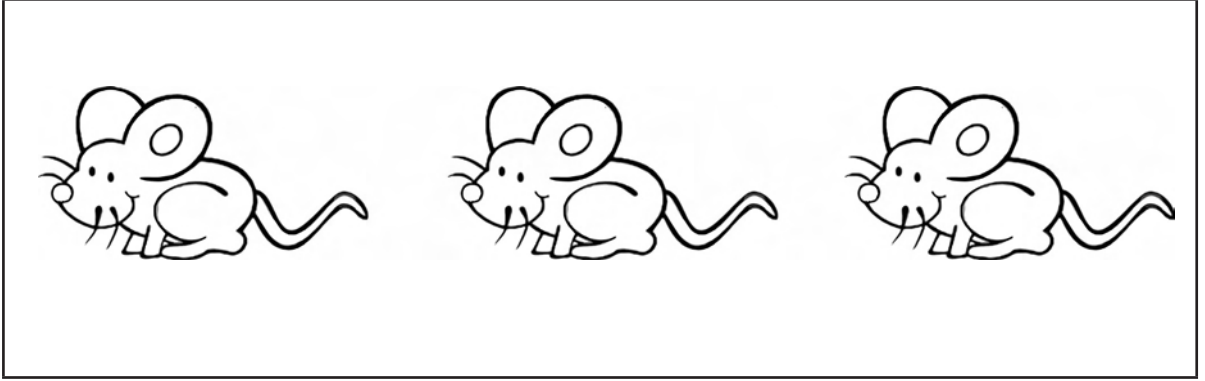
❖ वेगळा कोण ते ओळख व त्याला ○ कर.

❖ सारख्या दिसणाऱ्या आकृतीला रंग दे.

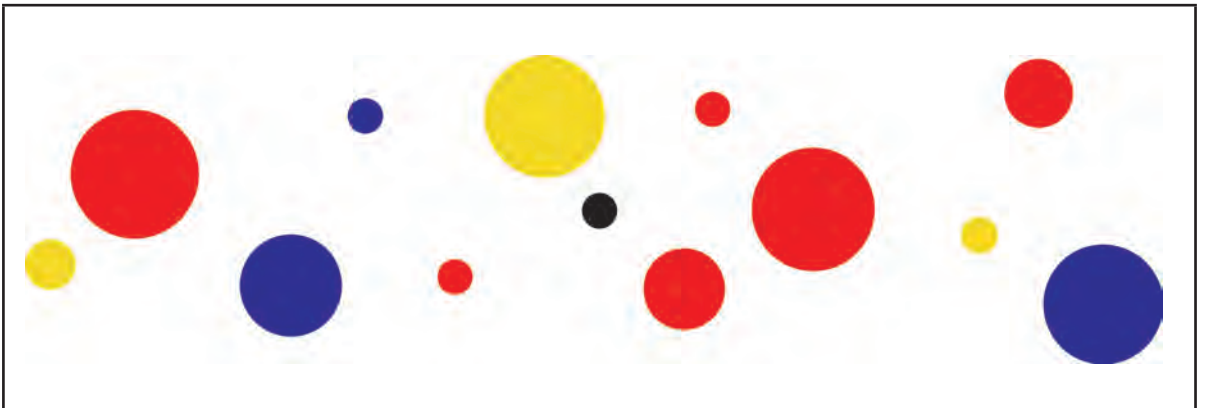
❖ मधला उंदीर रंगव.

❖ ज्या घराच्या भिंतीचा रंग पांढरा आहे व ज्या घराला कुंपण आहे, त्या घराखालील चौकट रंगव.

❖ सारख्या रंगांची वर्तुळे जोड.

❖ खालील चित्रातील फरक तुझ्या मित्रांना सांग.

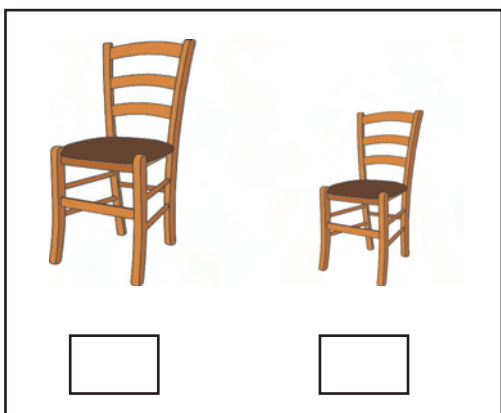

❖ दिलेल्या वाटीत न कापता कोणत्या फळभाज्या मावतील? त्यावर (✓) अशी खूण कर.

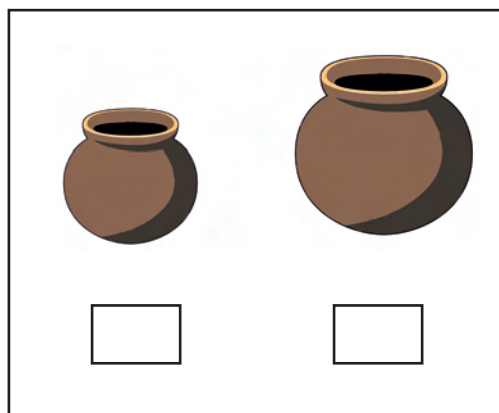

२. लहान-मोठा

❖ मोठ्या खुर्चीखालील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

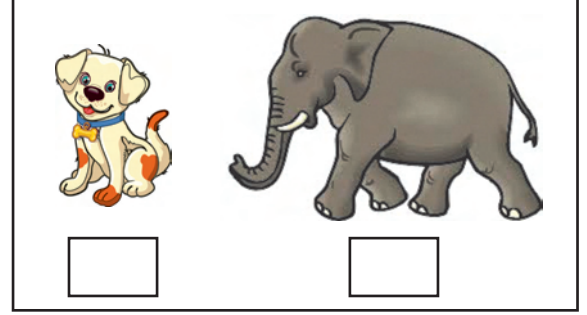
❖ लहान भांड्याखालील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

❖ लहान टी.व्ही.खालील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

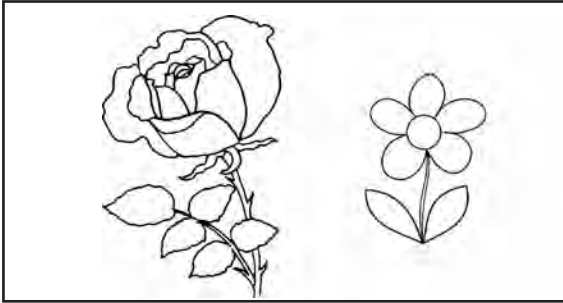
❖ मोठ्या प्राण्याखालील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

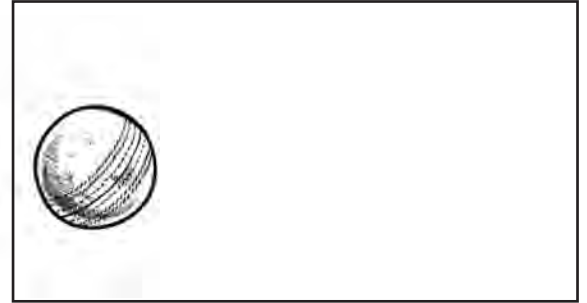
❖ सर्वात लहान भांड्याला ○ कर.

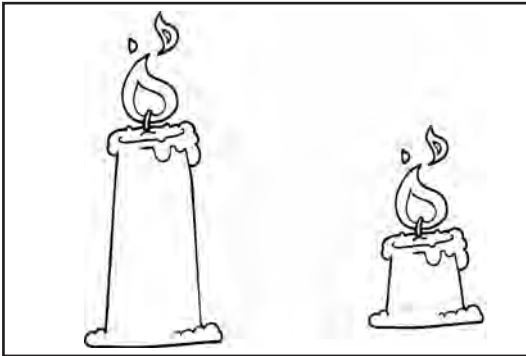
❖ लहान फूल रंगव.

❖ दिलेल्या चेंडूपेक्षा मोठा चेंडू काढ.

❖ मोठी मेणबत्ती रंगव.

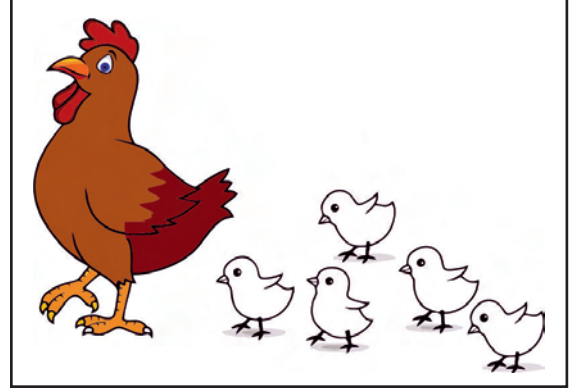
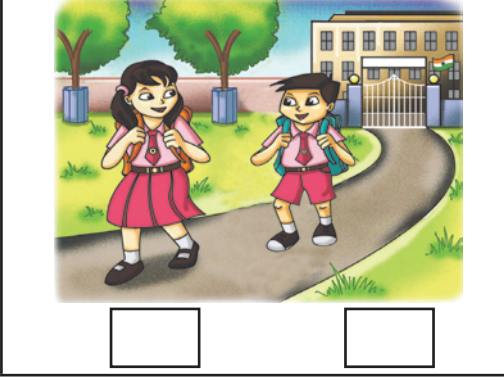
❖ तुझ्या मित्र-मैत्रिणींना सांग.

- गाईपेक्षा लहान प्राण्यांची नावे
- मांजरापेक्षा मोठ्या प्राण्यांची नावे
- तुला माहीत असलेल्या सर्वात मोठ्या प्राण्याचे नाव

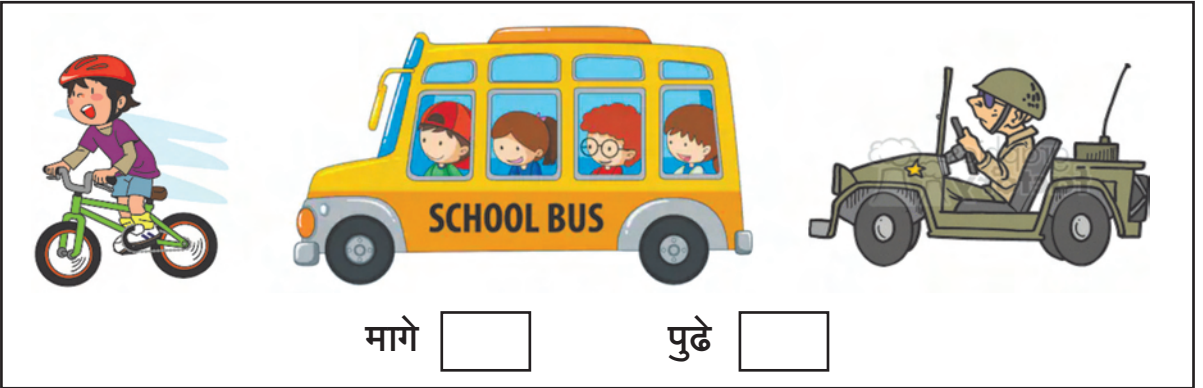

३. मागे-पुढे

- ❖ पुढे कोण आहे, त्या खालील चौकट ❖ सर्वात मागे असणारे व सर्वात पुढे असणारे कोंबडीचे पिल्लू रंगव.

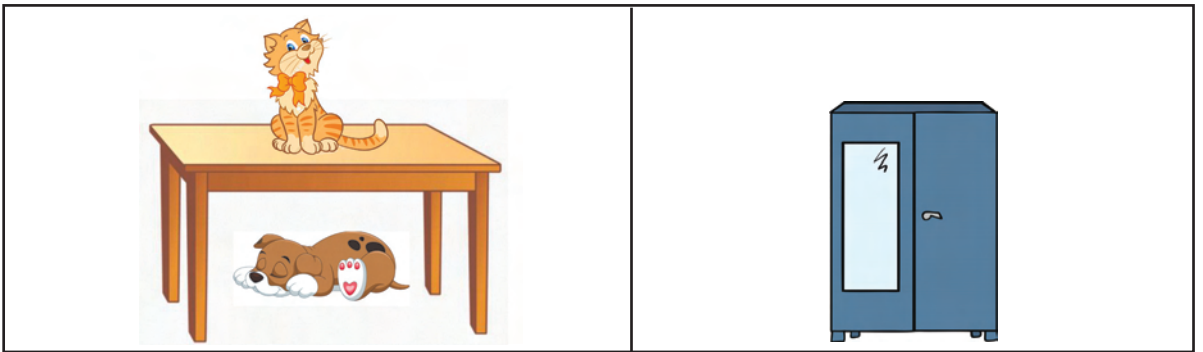

- ❖ सायकल बसच्या मागे आहे की पुढे ते पाहून चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

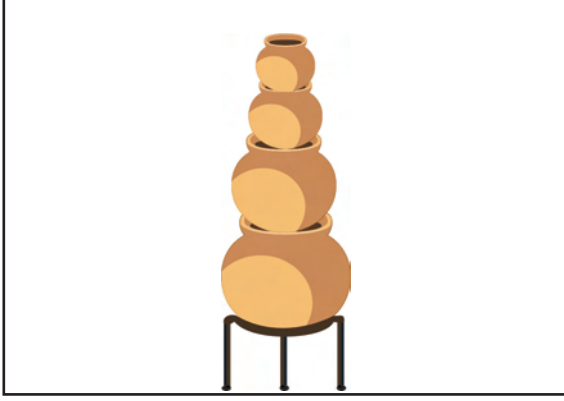

४. वर-खाली

- ❖ टेबलाखाली असलेल्या प्राण्याला ○ कर. ❖ कपाटावर चेंडूचे चित्र काढ.

❖ सर्वात वरच्या मडक्यावर (✓)
अशी खूण कर.

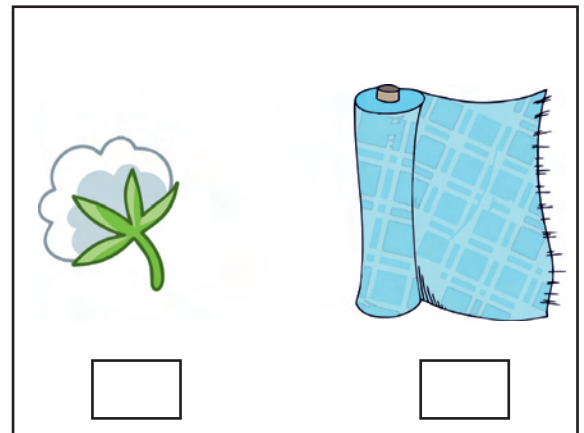
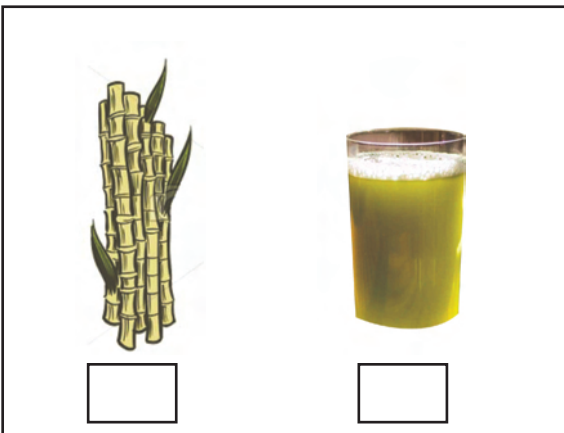
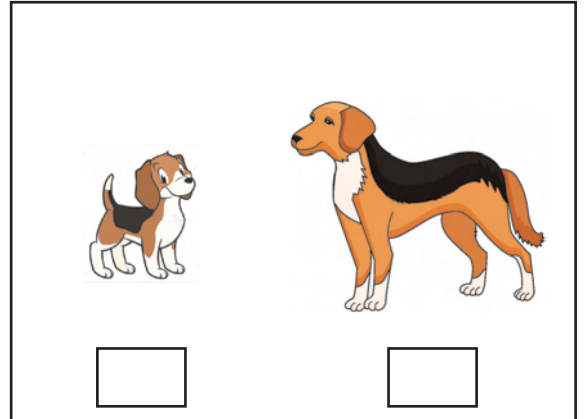
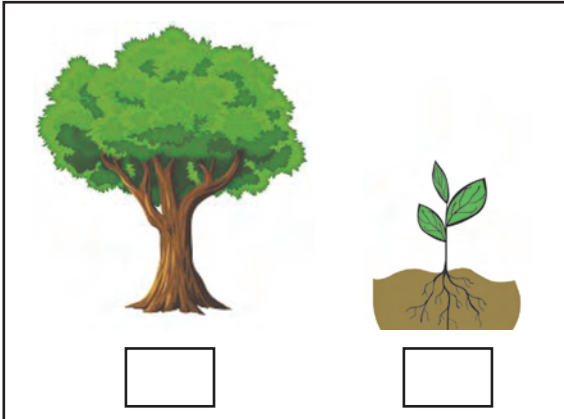

❖ मनोऱ्यात सर्वात वर बसणाऱ्या रिंगला (✓)
अशी खूण कर.

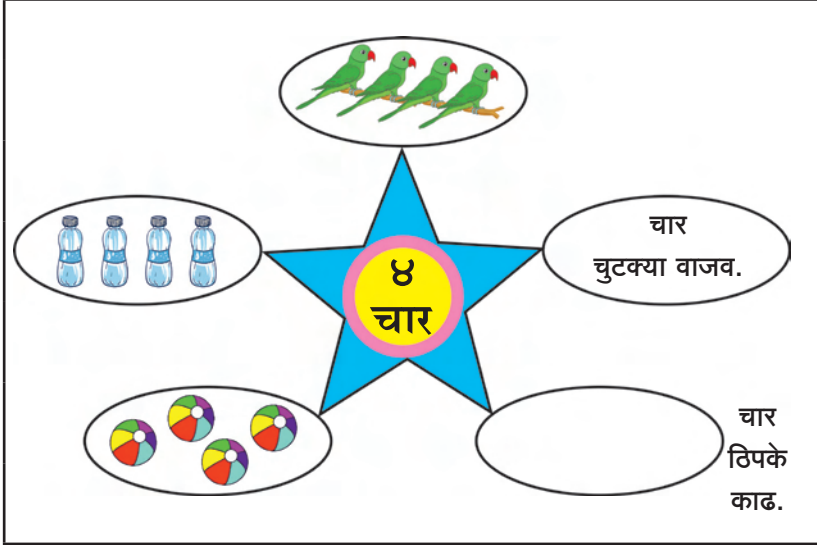
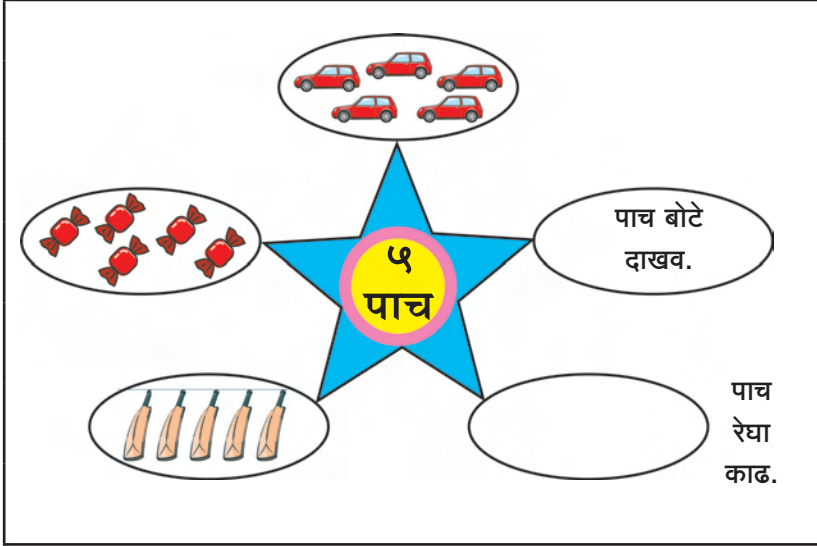
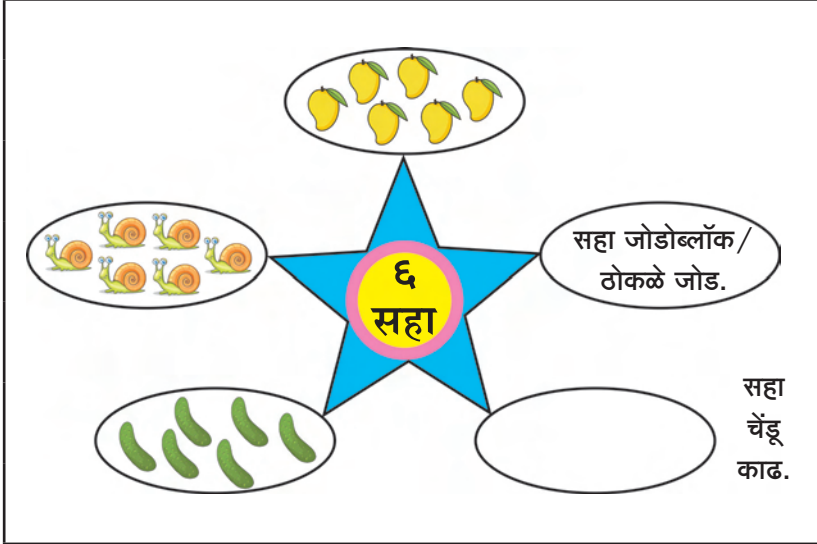
५. आधी-नंतर

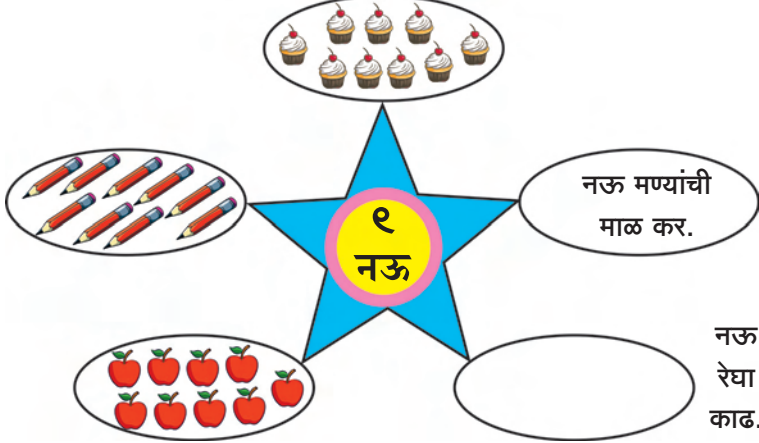
❖ आधी काय असेल त्याला (✓) अशी खूण कर. नंतर काय असेल त्याला (x) अशी खूण कर.

६. १ ते ९ चा सराव

<div style="text-align: center;"> </div> <p>धान्याचा एक दाणा चिकटव.</p> <p>एक चांदणी काढ.</p>	<p>१ गिरव आणि लिही.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>९</td> <td>९</td> <td>९</td> <td>९</td> </tr> <tr> <td>९</td> <td>९</td> <td>९</td> <td>९</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	९	९	९	९	९	९	९	९																
९	९	९	९																						
९	९	९	९																						
<div style="text-align: center;"> </div> <p>दोन टाळ्या वाजव.</p> <p>दोन रेघा मार.</p>	<p>२ गिरव आणि लिही.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>२</td> <td>२</td> <td>२</td> <td>२</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>२</td> <td>२</td> <td>२</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	२	२	२	२	२	२	२	२																
२	२	२	२																						
२	२	२	२																						
<div style="text-align: center;"> </div> <p>तीन उड्या मार.</p> <p>तीन मणी काढ.</p>	<p>३ गिरव आणि लिही.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>३</td> <td>३</td> <td>३</td> <td>३</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>३</td> <td>३</td> <td>३</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	३	३	३	३	३	३	३	३																
३	३	३	३																						
३	३	३	३																						

	<p>४ गिरव आणि लिही.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>४</td> <td>४</td> <td>४</td> <td>४</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>४</td> <td>४</td> <td>४</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	४	४	४	४	४	४	४	४																
४	४	४	४																						
४	४	४	४																						
	<p>५ गिरव आणि लिही.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>५</td> <td>५</td> <td>५</td> <td>५</td> </tr> <tr> <td>५</td> <td>५</td> <td>५</td> <td>५</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	५	५	५	५	५	५	५	५																
५	५	५	५																						
५	५	५	५																						
	<p>६ गिरव आणि लिही.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>६</td> <td>६</td> <td>६</td> <td>६</td> </tr> <tr> <td>६</td> <td>६</td> <td>६</td> <td>६</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	६	६	६	६	६	६	६	६																
६	६	६	६																						
६	६	६	६																						

 <p>सात पाने गोळा कर.</p> <p>सात मणी काढ.</p>	<p>७ गिरव आणि लिही.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>७</td> <td>७</td> <td>७</td> <td>७</td> </tr> <tr> <td>७</td> <td>७</td> <td>७</td> <td>७</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	७	७	७	७	७	७	७	७																
७	७	७	७																						
७	७	७	७																						
 <p>आठ बिया गोळा कर.</p> <p>आठ ठिपके काढ.</p>	<p>८ गिरव आणि लिही.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>८</td> <td>८</td> <td>८</td> <td>८</td> </tr> <tr> <td>८</td> <td>८</td> <td>८</td> <td>८</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	८	८	८	८	८	८	८	८																
८	८	८	८																						
८	८	८	८																						
 <p>नऊ मण्यांची माळ कर.</p> <p>नऊ रेघा काढ.</p>	<p>९ गिरव आणि लिही.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>९</td> <td>९</td> <td>९</td> <td>९</td> </tr> <tr> <td>९</td> <td>९</td> <td>९</td> <td>९</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	९	९	९	९	९	९	९	९																
९	९	९	९																						
९	९	९	९																						

❖ मोज व अचूक संख्येला रेघेने जोड.

A central wheel with numbers 2, 3, 4, 5, 6, and 7. A blue line connects the number 2 to a box containing 2 hats. Other boxes contain 5 flowers, 8 ice creams, 9 butterflies, 3 pencils, and 9 butterflies.

❖ दिलेल्या संख्येपेक्षा जास्त असलेल्या चित्रांवर (x) अशी खूण कर.

Six boxes with numbers in circles and items:

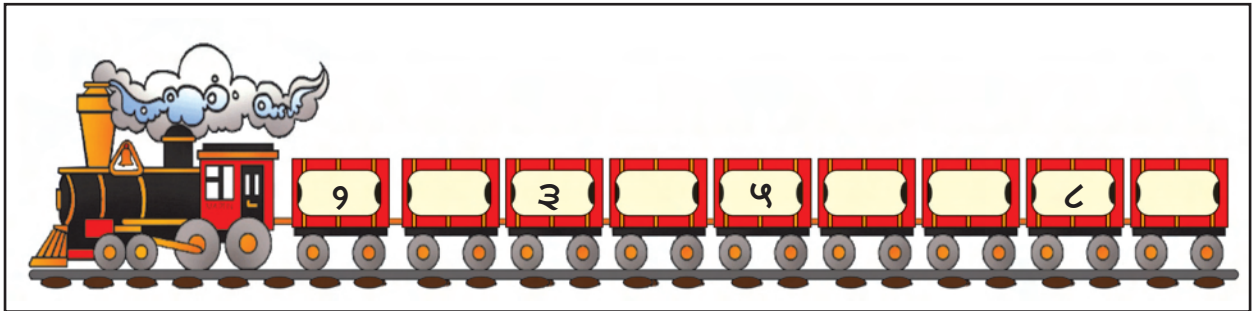
- Box 1: Number 2, 4 pink water bottles, 2 marked with 'x'.
- Box 2: Number 6, 6 red pencils.
- Box 3: Number 7, 9 owls.
- Box 4: Number 9, 12 red apples.
- Box 5: Number 6, 12 yellow boxes.
- Box 6: Number 9, 12 blue water bottles.

❖ चित्रातील वस्तू मोज व चौकटीत त्यांची संख्या लिही.

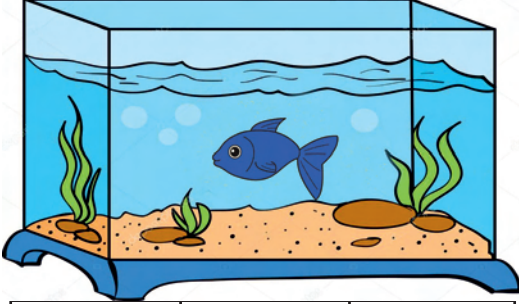
	<input type="text" value="४"/>		<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>

❖ रिकाम्या चौकटीत क्रमाने संख्या लिही.

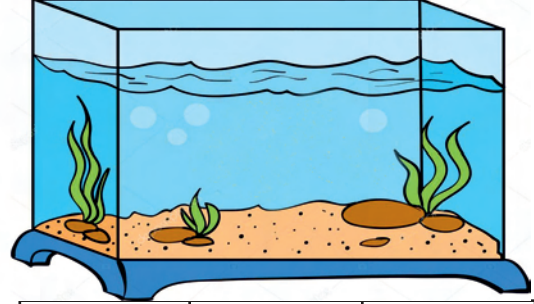

७. सराव शून्याचा

❖ मासे मोज व योग्य संख्येला ० कर.

० १ २

० १ २

बरणीत बिस्कटे आहेत.

आता बरणीत बिस्कटे आहेत.

फांदीवर पक्षी आहेत.

आता फांदीवर पक्षी आहेत.

मुलाच्या हातात फुगे आहेत.

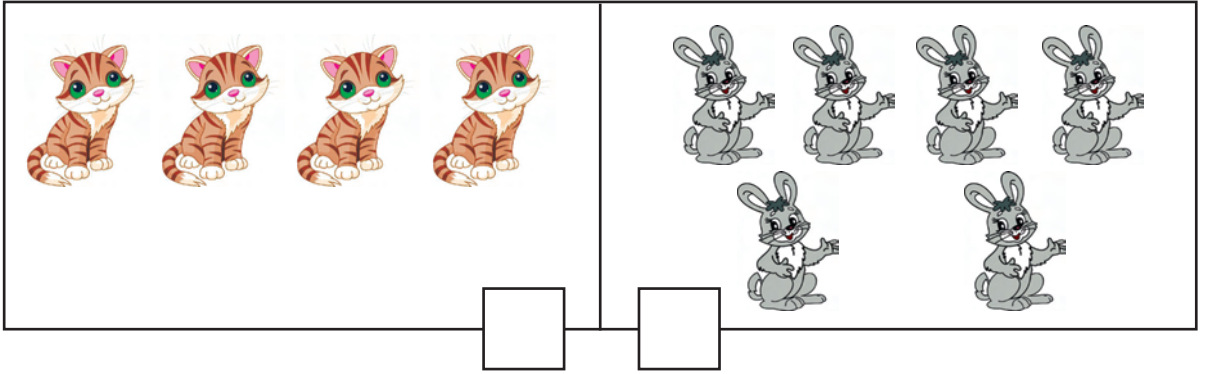
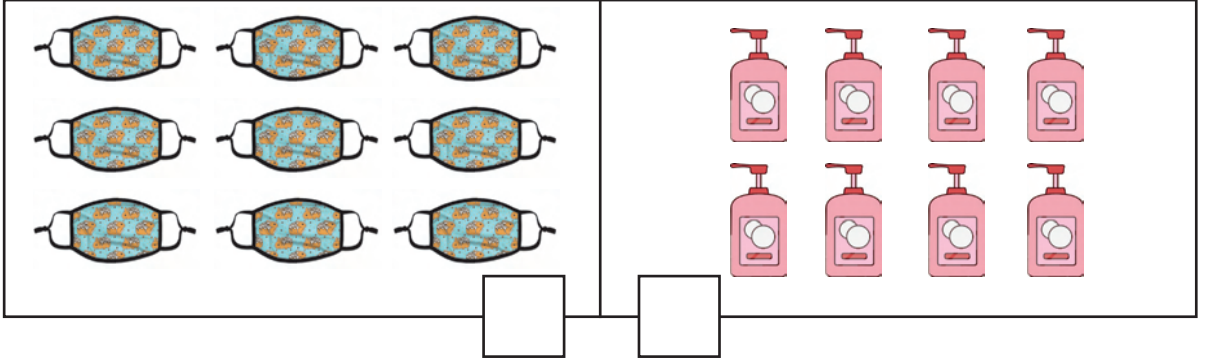
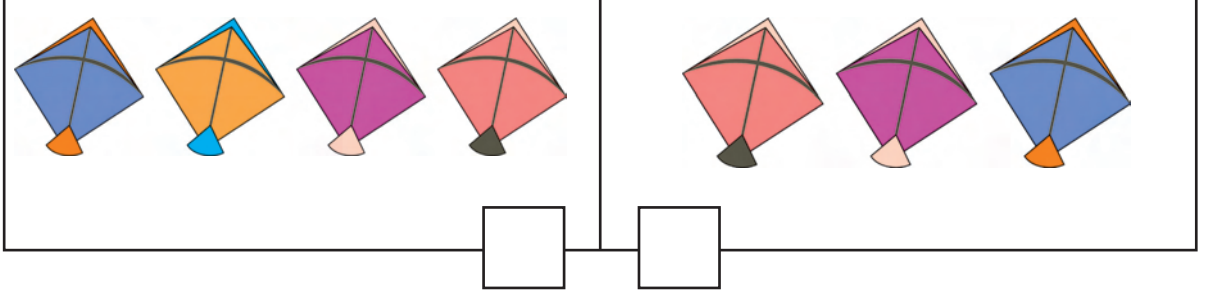

आता मुलाच्या हातात फुगे आहेत.

८. कमी - जास्त

❖ कमी वस्तूखालील रंगव.

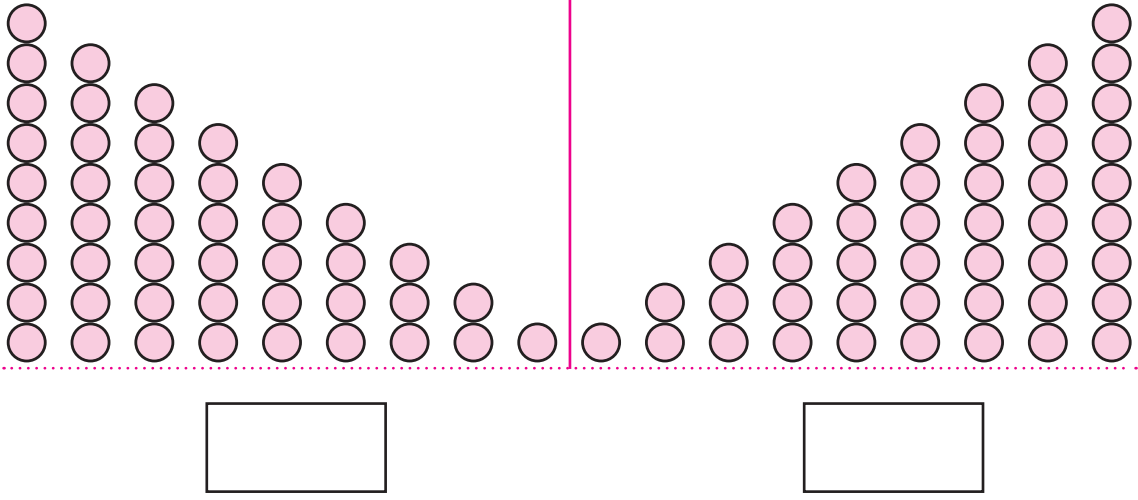

❖ ९ पेक्षा कमी टिकल्या/दाणे/मणी चौकटीत चिकटव.

❖ ५ पेक्षा जास्त टिकल्या/दाणे/मणी चौकटीत चिकटव.

९. चढता क्रम-उतरता क्रम

- ❖ चढत्या क्रमाच्या आकृतीखाली दिलेल्या चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

- ❖ खालील तोरण चढत्या क्रमाने पूर्ण कर.

- ❖ खालील तोरण उतरत्या क्रमाने पूर्ण कर.

90. मिळून किती?

फुगे

फुगे

एकूण फुगे

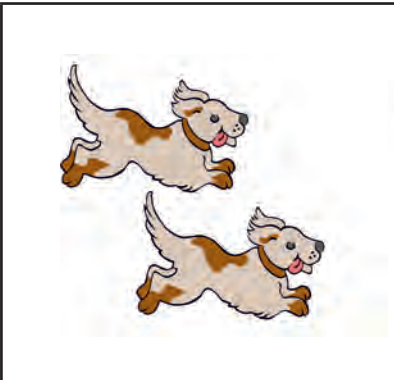
फुले

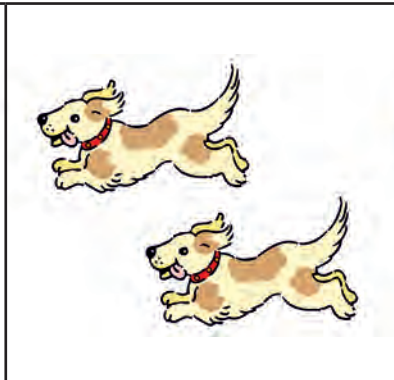
फूल

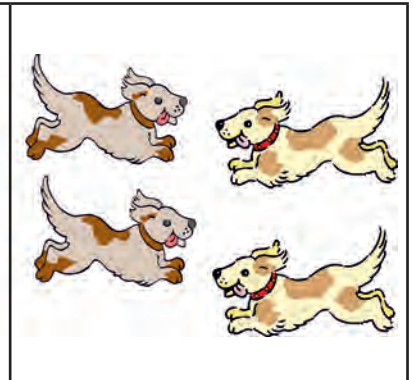
एकूण फुले

पिल्ले

पिल्ले

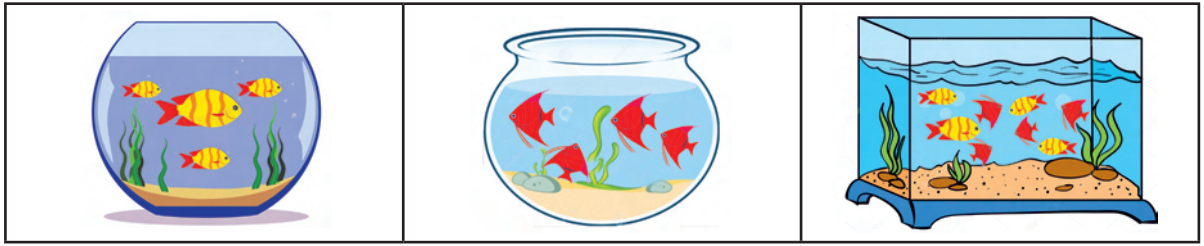
एकूण पिल्ले

❖ चित्रातील वस्तू मोज व बेरीज कर.

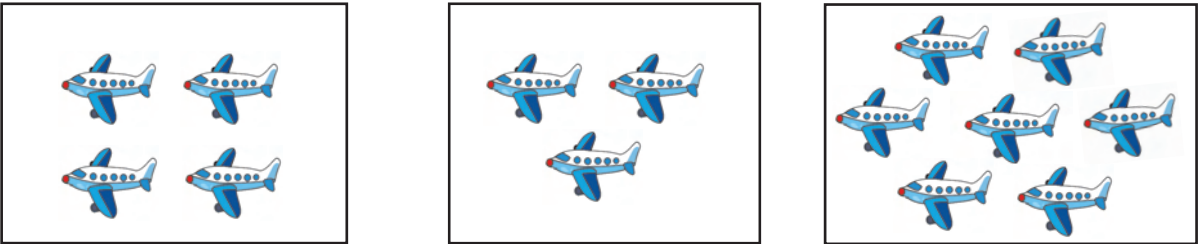
				
५ पेन्सिली	अधिक	३ पेन्सिली	बरोबर	<input type="text"/>
५	+	३	=	<input type="text"/>

<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	<input type="text"/>
----------------------	---	----------------------	---	----------------------

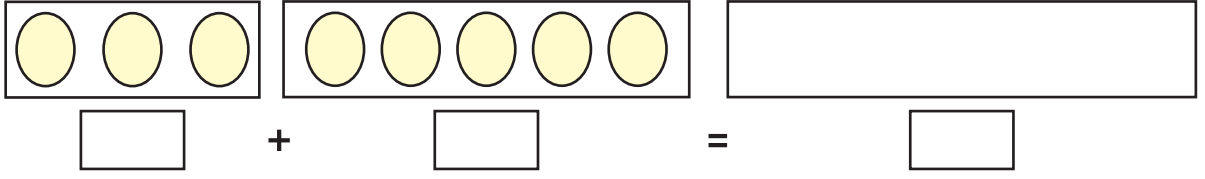
<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	<input type="text"/>
----------------------	---	----------------------	---	----------------------

<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	<input type="text"/>
----------------------	---	----------------------	---	----------------------

<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	<input type="text"/>
----------------------	---	----------------------	---	----------------------

❖ सोडव.

$8 + 9 = \square$

$9 + 2 = \square$

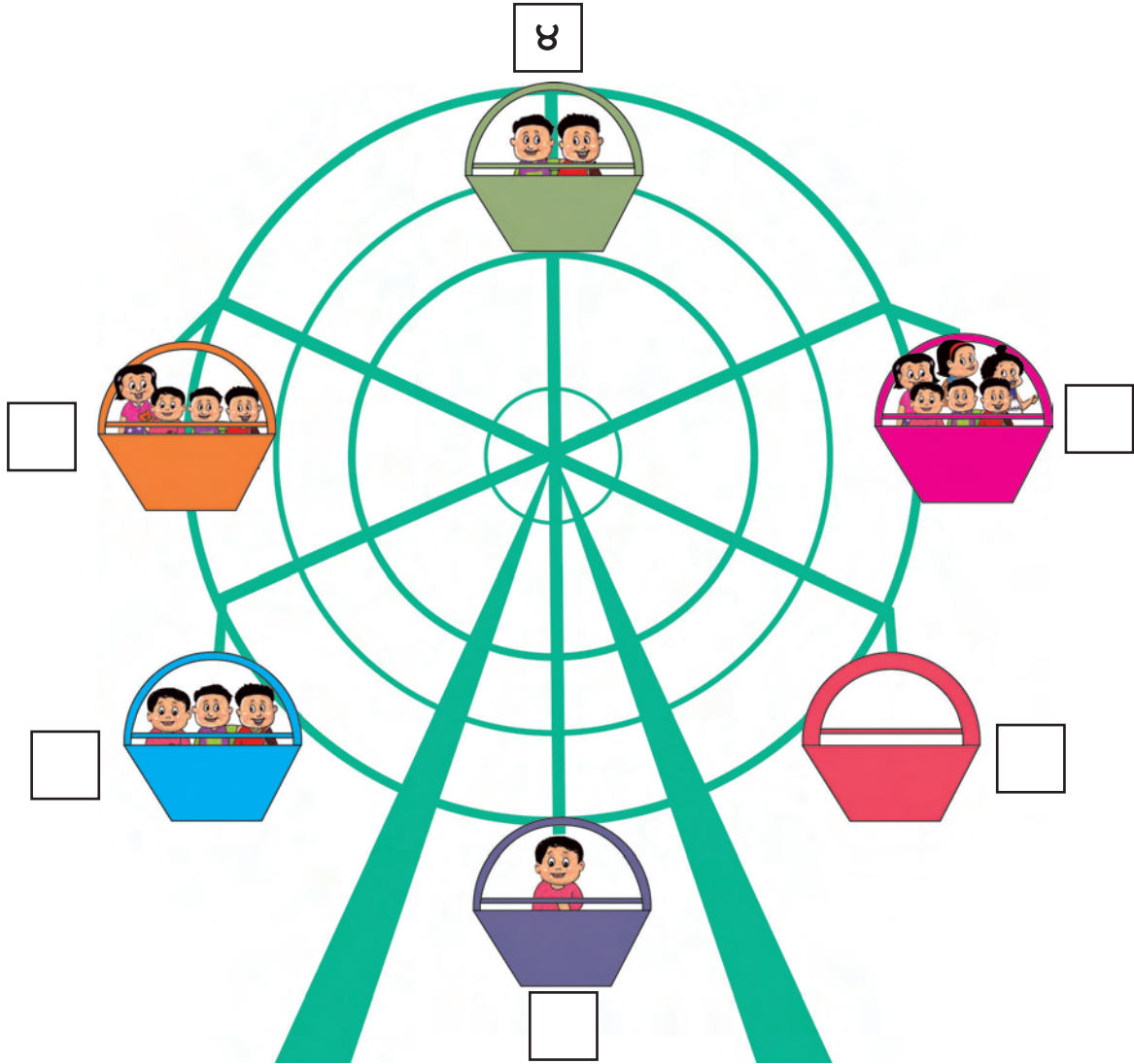
$2 + 0 = \square$

$3 + 9 = \square$

$2 + 6 = \square$

$8 + 9 = \square$

❖ एका पाळण्यात ६ मुले बसू शकतात. प्रत्येक पाळण्यात आणखी किती मुले बसू शकतील ते शेजारील चौकटीत लिही.

❖ सोडव.

$$\begin{array}{r} ४ \\ + ४ \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} १ \\ + ८ \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ५ \\ + ३ \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ४ \\ + ० \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ० \\ + ६ \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ६ \\ + ३ \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ३ + \square = ७ \\ \square + \square = ५ \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ५ + \square = ९ \\ \square + \square = ३ \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \square + ३ = ६ \\ \square + \square = २ \end{array}$$

$$\begin{array}{l} १ + ३ = \square \\ ३ + १ = \square \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ६ + ३ = \square \\ ३ + ६ = \square \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ८ + \square = ९ \\ १ + \square = ९ \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ५ + ० = \square \\ ० + ५ = \square \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ७ + १ = \square \\ १ + ७ = \square \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ४ + २ = \square \\ \square + ४ = ६ \end{array}$$

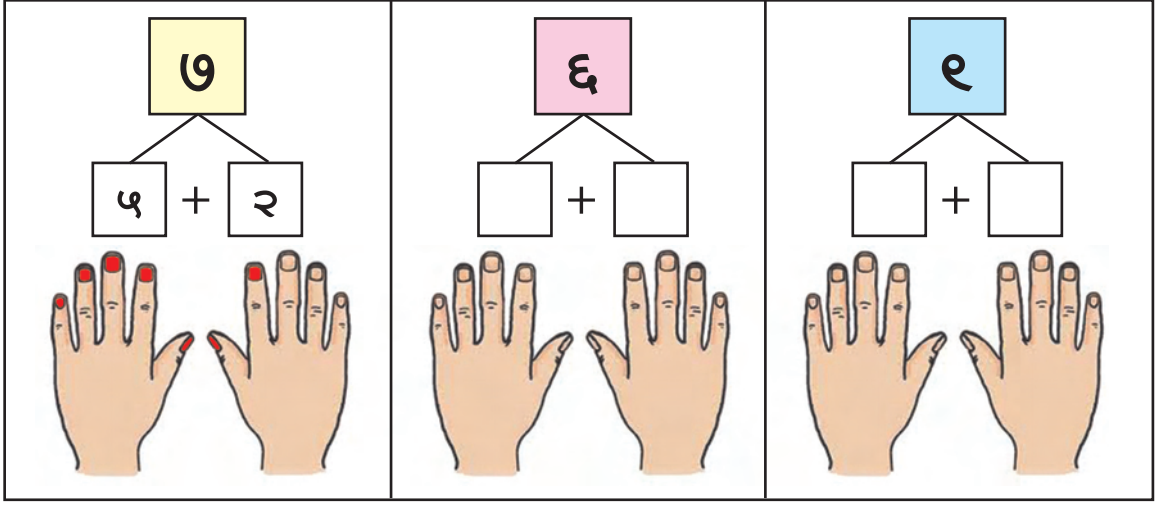
$$\begin{array}{l} २ + \square = ८ \\ \square + ६ = ८ \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ५ + ० = ५ \\ \square + ५ = ५ \end{array}$$

$$\begin{array}{l} ७ + २ = \square \\ २ + \square = ९ \end{array}$$

शिक्षकांनी वरील उदाहरणांतील बेरीज क्रमनिरपेक्षता विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून द्यावी.

❖ चौकटीतील संख्या पहा. तेवढ्या नखांना रंग दे. पहिले उदाहरण करून दाखविले आहे.

❖ वाच आणि सोडव. पहिले उदाहरण सोडवून दाखविले आहे.

१) गीताजवळ ४ चेंडू आहेत. नीरजाने तिला आणखी २ चेंडू दिले. गीताजवळ एकूण किती चेंडू झाले ?

४	गीताजवळील चेंडू
+	
२	नीरजाने दिलेले चेंडू
६	एकूण चेंडू

२) अमनजवळ २ पेरू आहेत. त्याने आणखी ५ पेरू विकत घेतले, तर अमनजवळ एकूण किती पेरू झाले ?

		अमनजवळ असलेले पेरू
+		विकत घेतलेले पेरू
		एकूण पेरू

३) जोसेफकडे ७ खडू आहेत. परमितकडे २ खडू आहेत, तर दोघांकडे मिळून किती खडू होतील ?

		जोसेफकडील खडू
+		परमितकडील खडू
		एकूण खडू

४) राजकडे ३ चिकू आहेत. शीतलकडे ४ केळी आहेत. दोघांकडे मिळून किती फळे झाली?

+	<input type="text"/>	राजकडील चिकू
	<input type="text"/>	शीतलकडील केळी
<input type="text"/>		एकूण फळे

५) आजीने बागेत गुलाबाची ४ रोपे लावली. आजोबांनी झेंडूची २ रोपे लावली, तर बागेत एकूण किती रोपे लावली?

+	<input type="text"/>	आजीने लावलेली रोपे
	<input type="text"/>	आजोबांनी लावलेली रोपे
<input type="text"/>		एकूण रोपे

६) रोहितकडे २ पतंग आहेत. सलीमकडे ३ पतंग आहेत व जॉनकडे १ पतंग आहे, तर तिघांकडे मिळून एकूण किती पतंग झाले?

+	+	<input type="text"/>	रोहितकडील पतंग
		<input type="text"/>	सलीमकडील पतंग
		<input type="text"/>	जॉनकडील पतंग
<input type="text"/>		एकूण पतंग	

❖ चुकलेले उदाहरण दुरुस्त करून खालील चौकटीत लिही.

६ + ३ = <input type="text"/>	३ + १ = <input type="text"/>	३ + ० = <input type="text"/>
<input type="text"/> + <input type="text"/> = <input type="text"/>	<input type="text"/> + <input type="text"/> = <input type="text"/>	<input type="text"/> + <input type="text"/> = <input type="text"/>
४ + ४ = <input type="text"/>	५ + ४ = <input type="text"/>	४ + ३ = <input type="text"/>
<input type="text"/> + <input type="text"/> = <input type="text"/>	<input type="text"/> + <input type="text"/> = <input type="text"/>	<input type="text"/> + <input type="text"/> = <input type="text"/>

११. चला वजाबाकी करू.

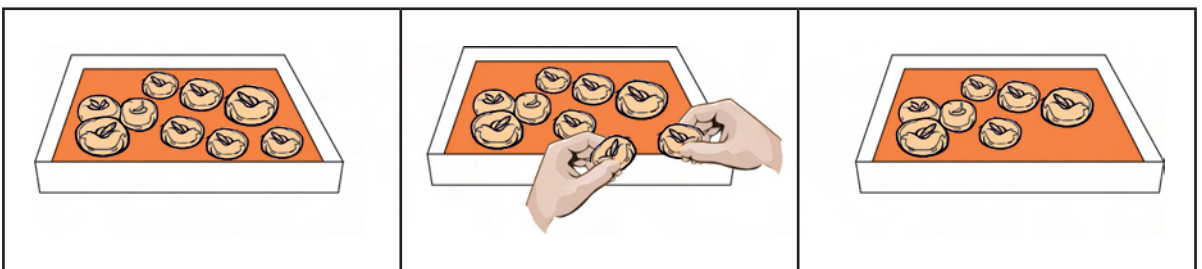
$$६ - २ = ४$$

$$४ - \square = \square$$

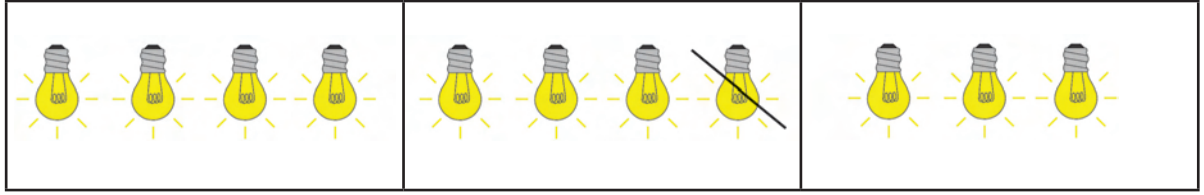

$$\square - १ = \square$$

$$\square - \square = \square$$

❖ चित्रे बघ आणि चौकटी पूर्ण कर.

$$\boxed{4} - \boxed{1} = \boxed{3}$$

$$\boxed{10} - \boxed{3} = \boxed{7}$$

$$\boxed{5} - \boxed{0} = \boxed{5}$$

❖ वजाबाकी कर.

$4 - 4 = \square$	$5 - 2 = \square$	$2 - 9 = \square$
$5 - 4 = \square$	$4 - 9 = \square$	$4 - 4 = \square$
$7 - 3 = \square$	$3 - 3 = \square$	$7 - 7 = \square$
$2 - 2 = \square$	$2 - 0 = \square$	$6 - 9 = \square$
$6 - 6 = \square$	$7 - 5 = \square$	$2 - 9 = \square$

❖ सोडव.

$\begin{array}{c} ६ \\ - \\ ४ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ६ \\ - \\ १ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ४ \\ - \\ ४ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ८ \\ - \\ ५ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ५ \\ - \\ १ \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{c} ९ \\ - \\ ५ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ५ \\ - \\ ४ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ९ \\ - \\ ८ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ८ \\ - \\ २ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ३ \\ - \\ ३ \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{c} ८ \\ - \\ ४ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ८ \\ - \\ ८ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c} ७ \\ - \\ \square \\ \hline २ \end{array}$	$\begin{array}{c} ५ \\ - \\ \square \\ \hline २ \end{array}$	$\begin{array}{c} ७ \\ - \\ \square \\ \hline ३ \end{array}$

$४ - \square = ३$	$८ - \square = ०$	$५ - \square = २$
$६ - \square = ३$	$९ - \square = ४$	$७ - \square = १$

❖ वजाबाकी : शाब्दिक उदाहरणे.

१) धनेशकडे ४ पेन आहेत. त्याने सईला २ पेन दिले, तर धनेशकडे किती पेन उरले?

$\begin{array}{c} ४ \\ - \\ २ \\ \hline \end{array}$	धनेशकडील पेन
	त्याने सईला दिलेले पेन
$\square$	उरलेले पेन

२) सुमेधजवळ ५ फुले आहेत. त्याने ३ फुले माळेत ओवली, तर त्याच्याजवळ किती फुले शिल्लक राहिली ?

	<input type="text"/>
-	<input type="text"/>
	<input type="text"/>

सुमेधजवळील फुले

त्याने माळेत ओवलेली फुले

शिल्लक फुले

३) कावेरीने एका पुस्तकातील ७ गोष्टींपैकी २ गोष्टी वाचल्या, तर तिच्या किती गोष्टी वाचायच्या राहिल्या ?

	<input type="text"/>
-	<input type="text"/>
	<input type="text"/>

पुस्तकातील गोष्टी

कावेरीने वाचलेल्या गोष्टी

वाचायच्या राहिलेल्या गोष्टी

४) एका झाडावर ८ आंबे आहेत. वाऱ्यामुळे ३ आंबे खाली पडले. आता झाडावर किती आंबे शिल्लक राहिले ?

	<input type="text"/>
-	<input type="text"/>
	<input type="text"/>

झाडावरील आंबे

वाऱ्यामुळे खाली पडलेले आंबे

झाडावर शिल्लक आंबे

५) सलमाकडे ६ वह्या आहेत व अतुलकडे ४ वह्या आहेत, तर सलमाकडे अतुलपेक्षा किती वह्या जास्त आहेत ?

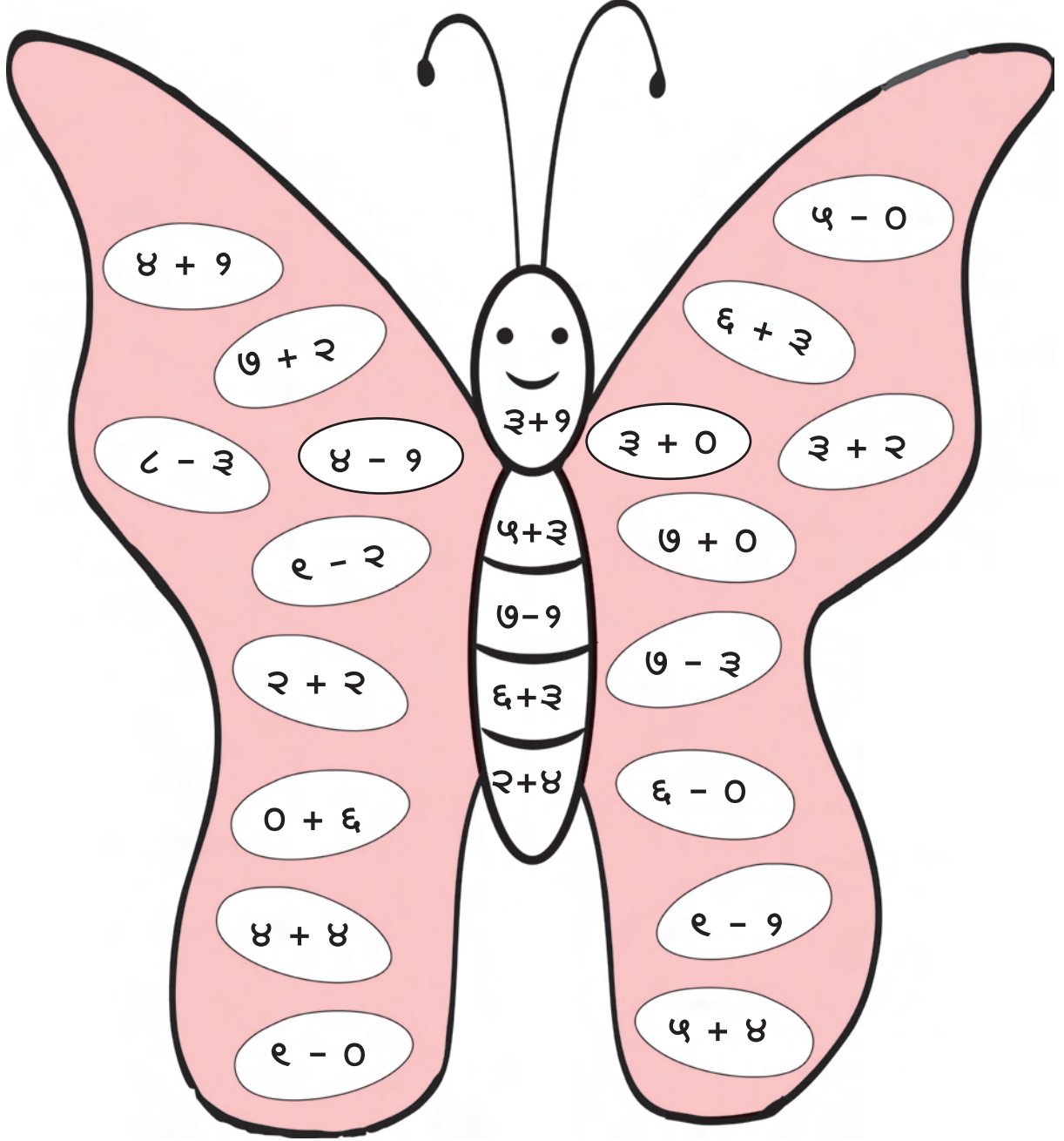
	<input type="text"/>
-	<input type="text"/>
	<input type="text"/>

सलमाकडील वह्या

अतुलकडील वह्या

सलमाकडील जास्तीच्या वह्या

❖ मी आहे फुलपाखरू. माझ्या पंखांवर सांगितल्याप्रमाणे क्रिया कर आणि खाली दिल्याप्रमाणे रंग भर.

उत्तर	३	५	४	८	७	६	९
रंग							

१२. ९० चा सराव

९०
दहा

दहा चुटक्या वाजव.

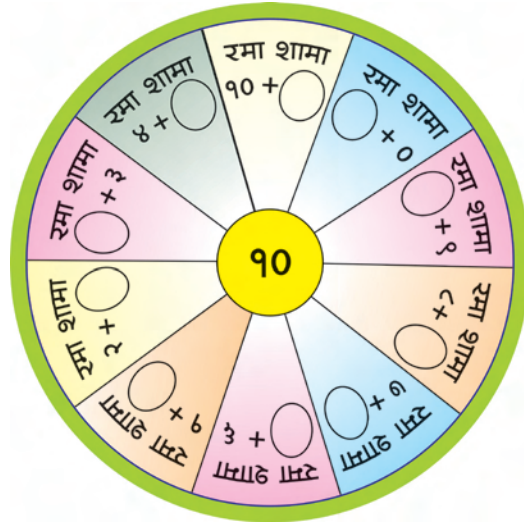
दहा रेघा काढ.

९० गिरव आणि लिही.

९०	९०	९०	९०
९०	९०	९०	९०

❖ ९० चित्रे रंगव.

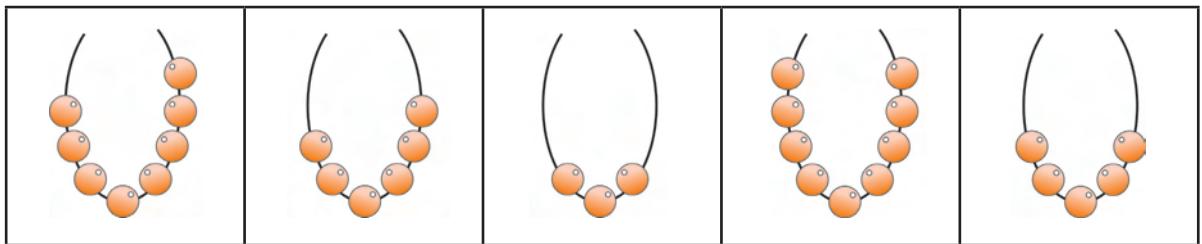
❖ रमा आणि शामा यांना एकूण १० फळे जमा करायला मदत कर.

१३. दशक ओळखा

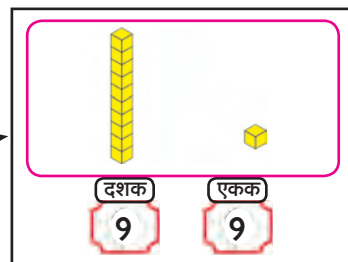
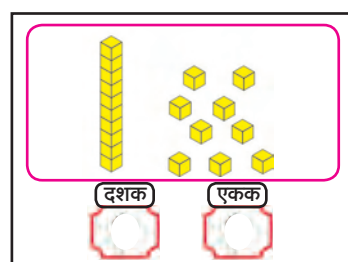
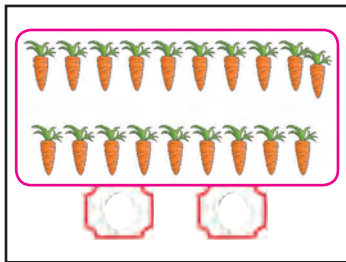
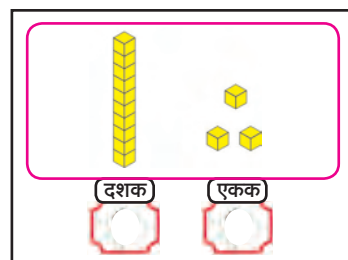
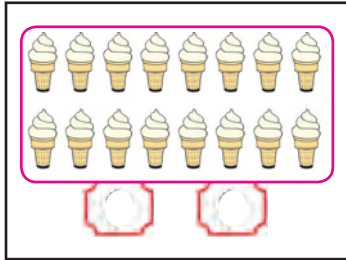
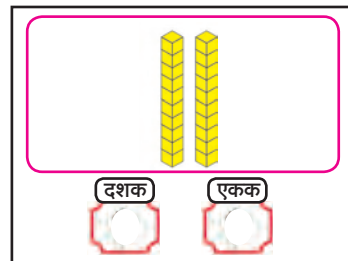
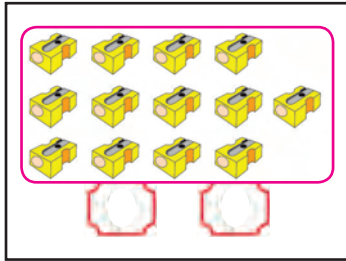
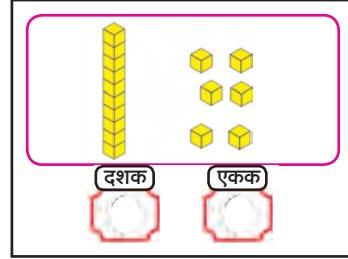
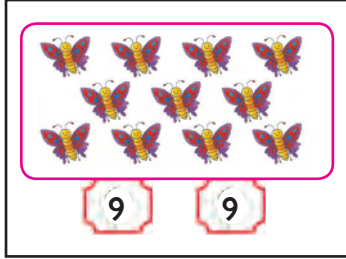
वस्तू	दहाचा गट्टा (दशक)	वस्तू	दहाचा गट्टा (दशक)
 <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> एकक १० </div>	 <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> दशक ९ </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> एकक ० </div> </div>	 <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> एकक □ </div>	 <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> दशक □ </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> एकक □ </div> </div>

❖ प्रत्येक माळ दशकाची होण्यासाठी माळेमध्ये मणी काढ.

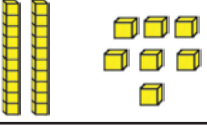
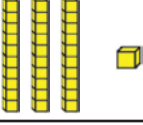
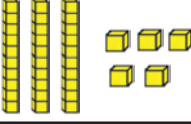
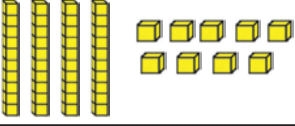
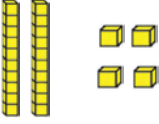
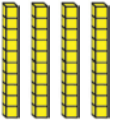
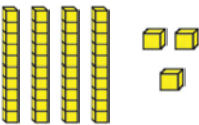
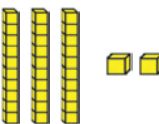
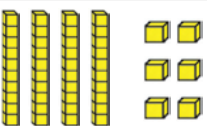
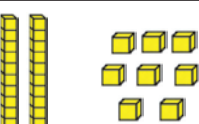
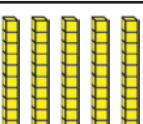
१४. गट्टी संख्यांशी

❖ चित्रे मोज व जोड्या लाव.

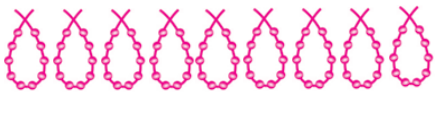
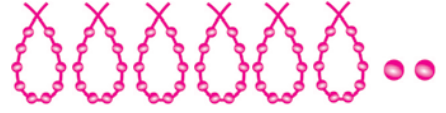

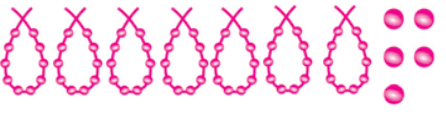
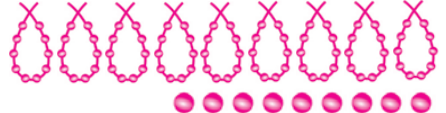
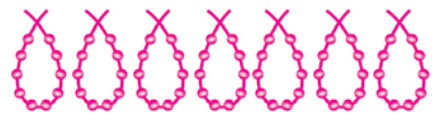
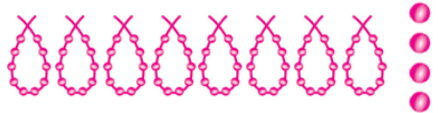
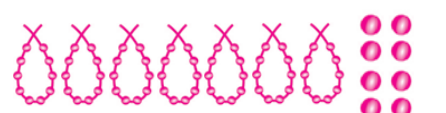

❖ ठोकळे मोज व चौकटी पूर्ण कर.

	दशक	एकक	संख्या अंकात	संख्या अक्षरात
	२	७	२७	सत्तावीस
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	३१	एकतीस
	३	६	<input type="text"/>	पस्तीस
	४	<input type="text"/>	४१	एकोणपन्नास
	२	४	<input type="text"/>	चोवीस
	४	<input type="text"/>	<input type="text"/>	चाळीस
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	४३	त्रेचाळीस
	३	२	<input type="text"/>	बत्तीस
	४	<input type="text"/>	<input type="text"/>	शेहेचाळीस
	<input type="text"/>	८	<input type="text"/>	अठ्ठावीस
	५	<input type="text"/>	<input type="text"/>	पन्नास

❖ मणी मोज व चौकटी पूर्ण कर.

	दशक	एकक	संख्या अंकात	संख्या अक्षरात
	५	४	<input type="text"/>	चौपन्न
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	५७	सत्तावन्न
	<input type="text"/>	०	<input type="text"/>	नव्वद
	६	२	<input type="text"/>	बासष्ट
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	९३	त्र्याण्णव
	६	६	<input type="text"/>	सहासष्ट
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	७५	पंचाहत्तर
	९	९	<input type="text"/>	नव्याण्णव
	७	<input type="text"/>	<input type="text"/>	सत्तर
	<input type="text"/>	४	<input type="text"/>	चौऱ्याऐंशी
	७	८	<input type="text"/>	अठ्ठ्याहत्तर

१५. शतक

❖ रिकाम्या चौकटीत एकक, दशक व शतकाची संख्या लिही.

९० दशक = ९ शतक

९० दशक = ९० दशक

९० दशक म्हणजे ९०० एकक

क्रमाने पुढच्या संख्या लिही.

पुढची व मागची संख्या लिही.

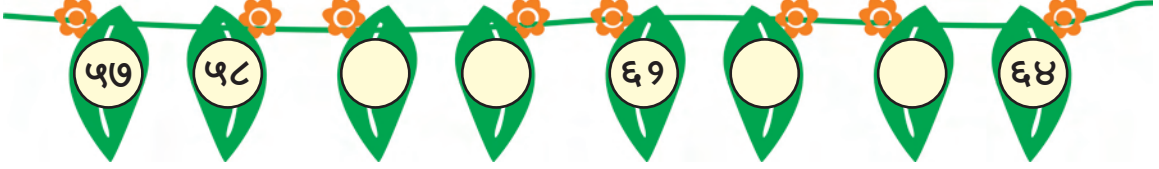
मधली संख्या लिही.

लगतच्या मागच्या संख्या लिही.

❖ दिलेले तोरण पूर्ण कर.

❖ रिकाम्या जागी क्रमवार संख्या लिही.

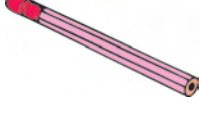

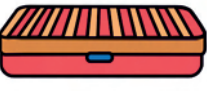

१		३	४		६		८		१०
	१२		१४		१६		१८	१९	
	२२	२३		२५		२७		२९	३०
३१	३२	३३		३५	३६		३८		४०
४१		४३	४४		४६		४८	४९	
	५२			५५		५७		५९	६०
६१		६३	६४		६६		६८		७०
७१	७२	७३		७५		७७	७८	७९	
८१		८३	८४		८६	८७		८९	९०
९१	९२		९४	९५		९७	९८		१००

१६. नाणी : नोटा

❖ जास्त किमतीच्या नोटा/नाणी यांच्यासमोरील चौकट रंगव.

१)		☐		☐
२)		☐		☐
३)		☐		☐
४)		☐		☐

❖ वस्तूच्या किमती चौकोनात लिही.

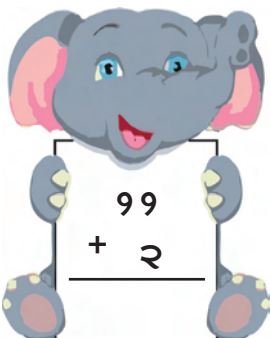
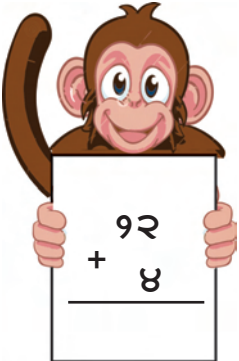
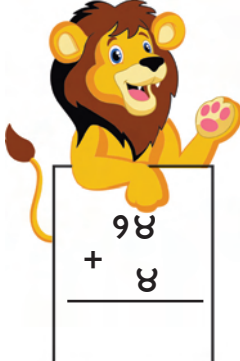
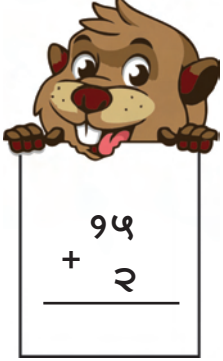
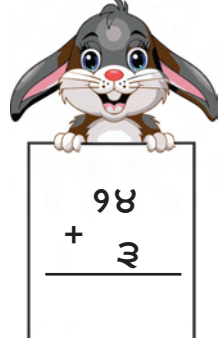
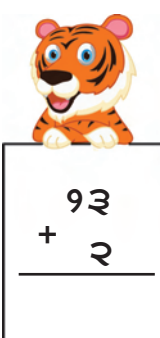
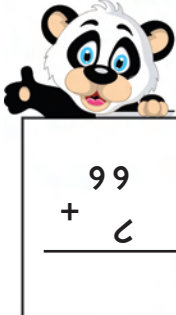
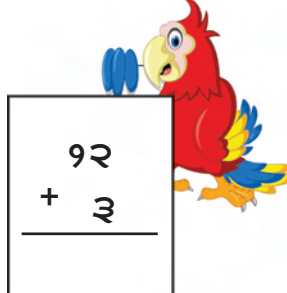
		☐
	 	☐
	 	☐
	 	☐
	  	☐

१७. पुढे मोजून बेरीज करूया

$\boxed{९} + \boxed{२} = \boxed{११}$

❖ सोडव.

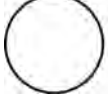

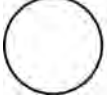

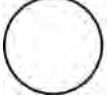

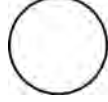

 $\begin{array}{r} ११ \\ + २ \\ \hline \end{array}$	 $\begin{array}{r} १२ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$	 $\begin{array}{r} १४ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$	 $\begin{array}{r} १५ \\ + २ \\ \hline \end{array}$
 $\begin{array}{r} १४ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$	 $\begin{array}{r} १३ \\ + २ \\ \hline \end{array}$	 $\begin{array}{r} ११ \\ + ८ \\ \hline \end{array}$	 $\begin{array}{r} १२ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$

❖ पुढे मोजून बेरीज कर.

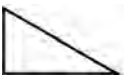
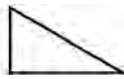
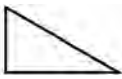
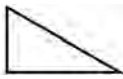
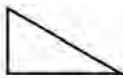
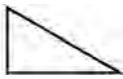
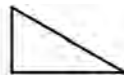

$११ + ६ = \boxed{}$	$१३ + ३ = \boxed{}$	$१७ + १ = \boxed{}$	$१४ + ४ = \boxed{}$
$१२ + ५ = \boxed{}$	$१५ + २ = \boxed{}$	$१६ + ३ = \boxed{}$	$१८ + १ = \boxed{}$

१८. आकृतिबंध

❖ आकृतिबंध पूर्ण कर.

						
						
						
५	९	५	९			
M	W	M	W			

❖ रंगांचा आकृतिबंध तयार कर.

❖ तुझ्या आवडीचा आकृतिबंध तयार कर.

१९. आत-बाहेर

❖ टोपलीच्या बाहेरील फळे रंगव.

❖ तुझ्या दप्तरात असणाऱ्या वस्तूंच्या चित्रांना ○ कर.

२०. रुंद-अरुंद

❖ रुंद पात्र असलेल्या नदीसमोरील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

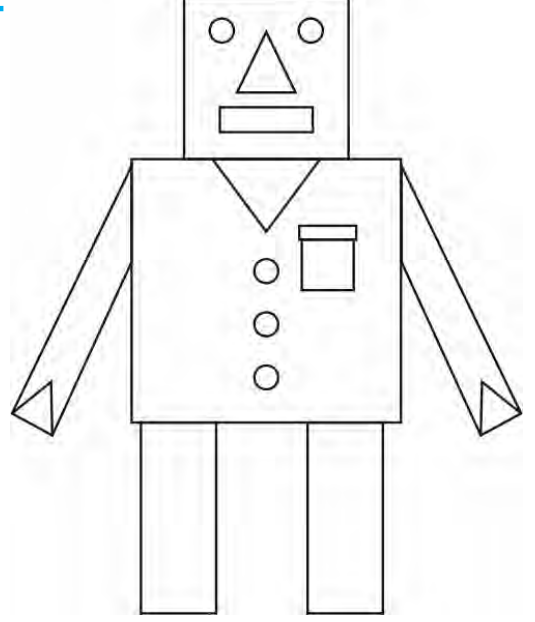
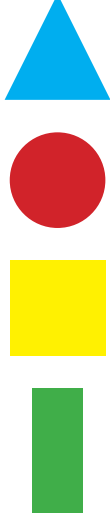
❖ अरुंद दरवाजासमोरील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

२१. आकार ओळख

❖ खाली दिल्याप्रमाणे चित्रातील आकार रंगव.

२२. लांब-आखूड

❖ दिलेल्या वस्तूपेक्षा आखूड वस्तूचे चित्र काढ.

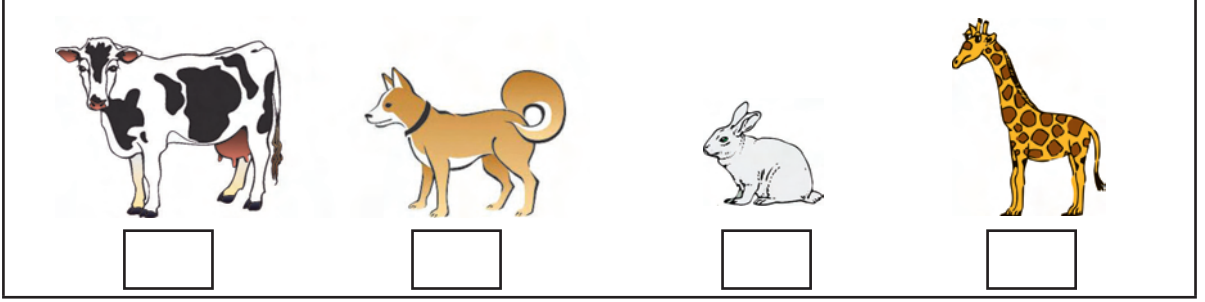

❖ पेन्सिलच्या लांबीनुसार चढता क्रम ठरवून खालील चौकटीत (१,२,३,४) क्रमांक लिही.

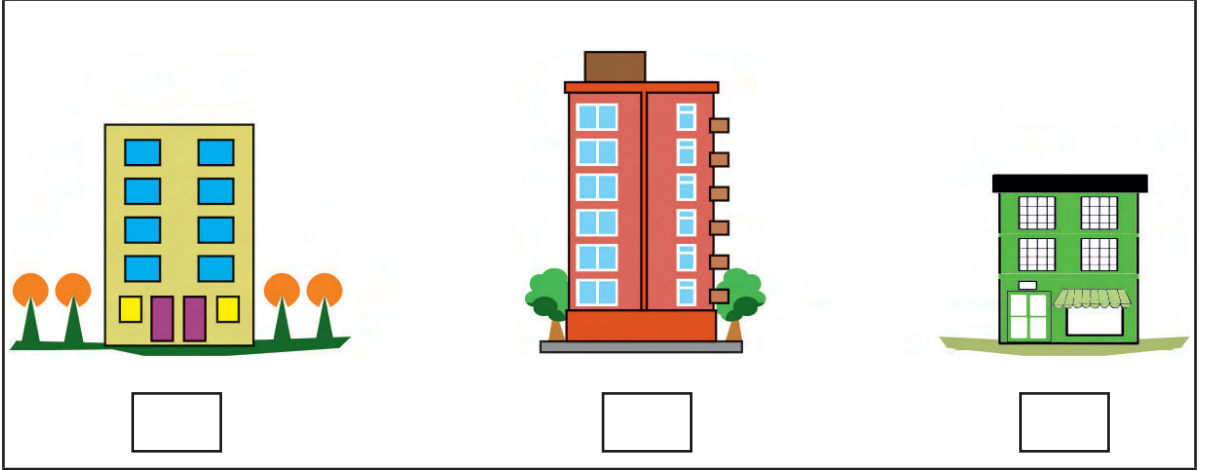

२३. उंच-ठेंगणा

- ❖ प्राण्यांच्या उंचीनुसार चढता क्रम ठरव व खालील चौकटीत (१, २, ३, ४) क्रमांक लिही.

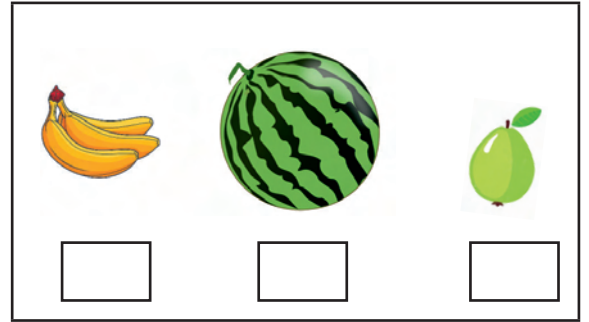
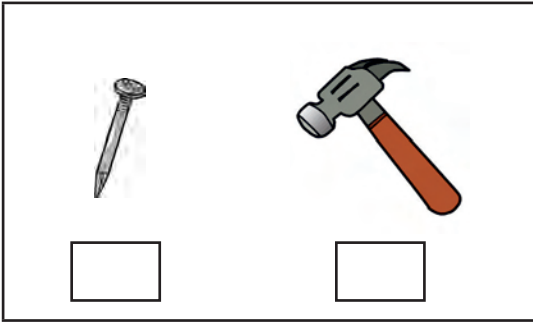

- ❖ सर्वात उंच इमारतीखालील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

२४. जड-हलका

- ❖ हलक्या वस्तूखालील चौकट रंगव. ❖ सर्वात जड फळाखालील चौकट रंगव.

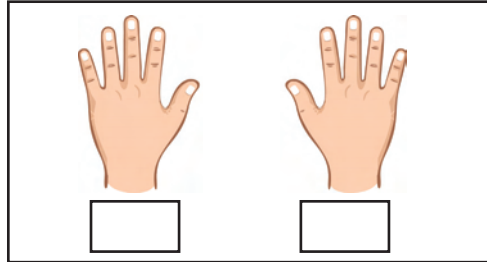

- ❖ हलकी व जड वस्तु ओळख. जड वस्तूच्या चौकटीत (✓) अशी खूण कर व हलक्या वस्तूच्या चौकटीत (x) अशी खूण कर.

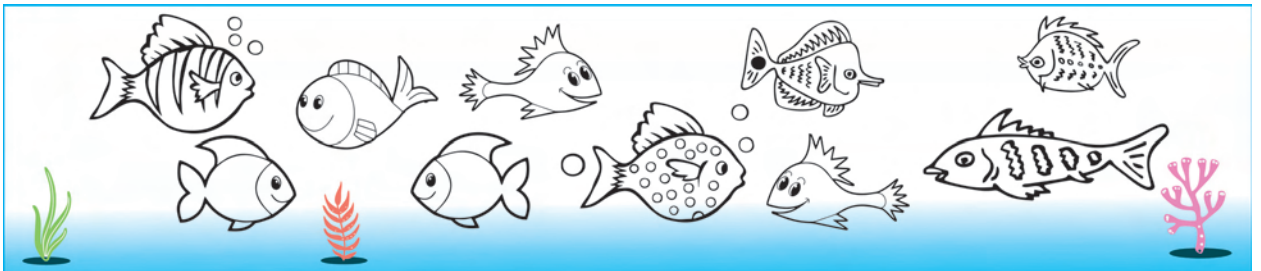
	☐		☐
	☐		☐
	☐		☐
	☐		☐

२५. डावा-उजवा

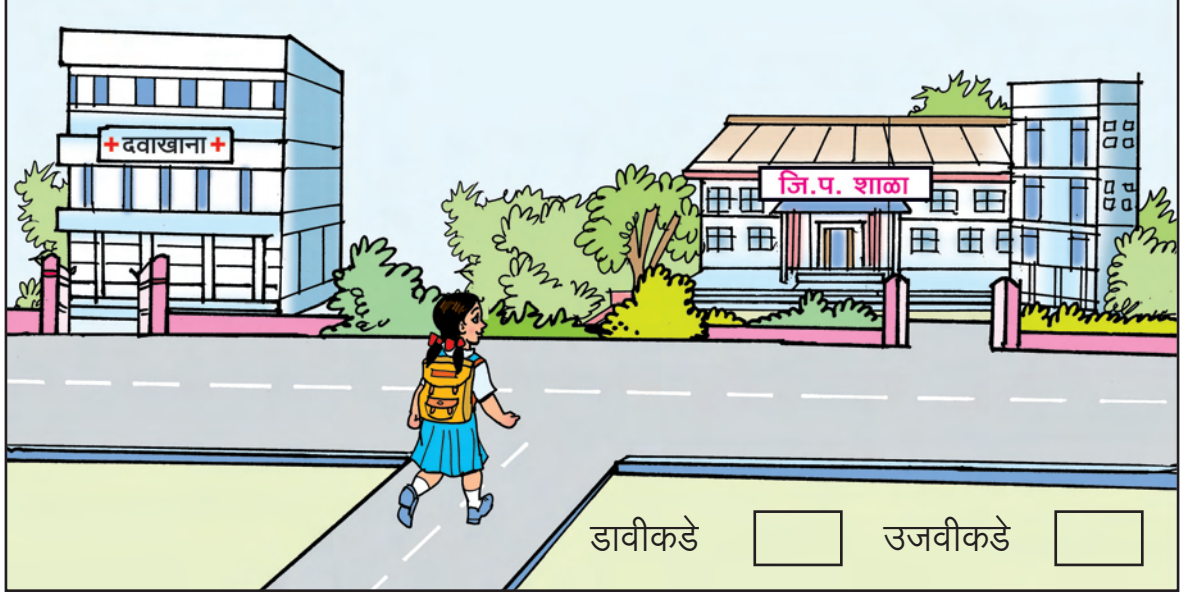
- ❖ डाव्या पंजाखालील चौकटीत (✓) आणि उजव्या पंजाखालील चौकटीत (x) अशी खूण कर.

- ❖ डावीकडे पोहणारे मासे ■ रंगाने व उजवीकडे पोहणारे मासे ■ रंगाने रंगव.

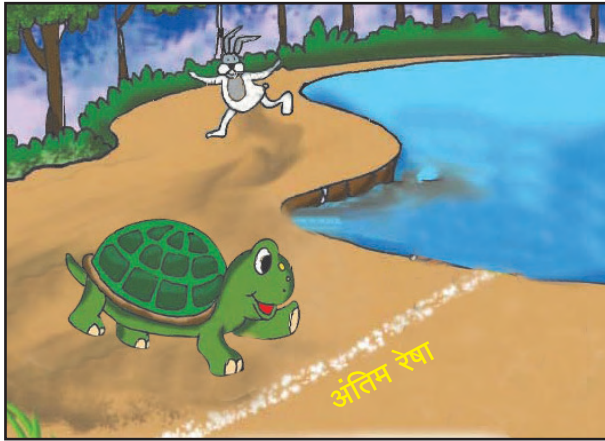

- ❖ सोबतचे चित्र पहा. सुमन शाळेला जात आहे. शाळेकडे जाण्यासाठी सुमन तिच्या कोणत्या हाताला वळेल? खालील चौकटीत (✓) चिन्ह कर.

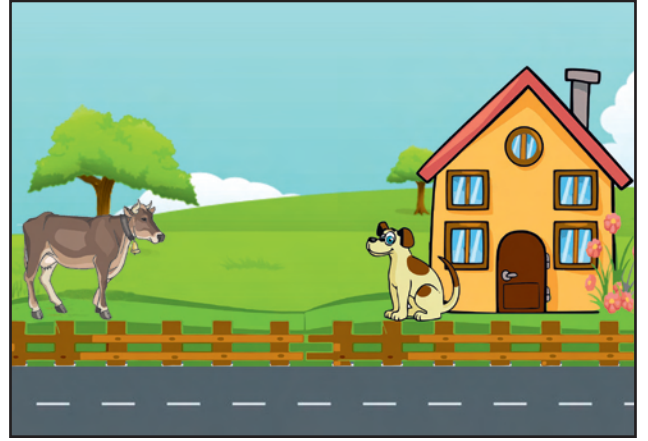
२६. दूर-जवळ

- ❖ ससा आणि कासवाच्या शर्यतीमध्ये अंतिम रेषेजवळ कोण आहे आणि अंतिम रेषेपासून दूर कोण आहे?
- ❖ चित्रातील घराजवळ कोण आहे आणि घरापासून दूर कोण आहे? ते खालील चौकटीत लिही.

अंतिम रेषेजवळ आहे.

अंतिम रेषेपासून दूर आहे.

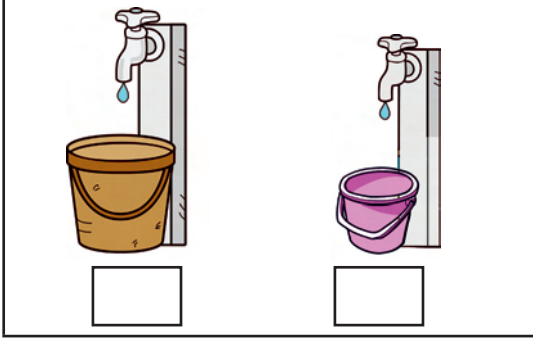

चित्रातील घराजवळ आहे.

घरापासून दूर आहे.

२७. कमी वेळ-जास्त वेळ

❖ कोणती बादली भरायला जास्त वेळ लागेल. त्या खालील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

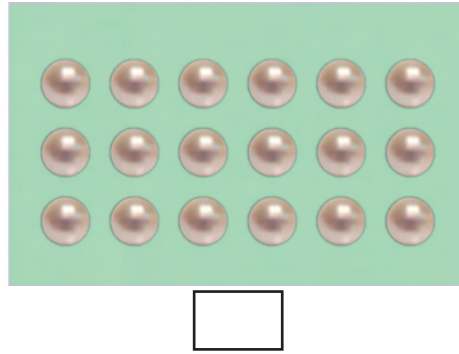
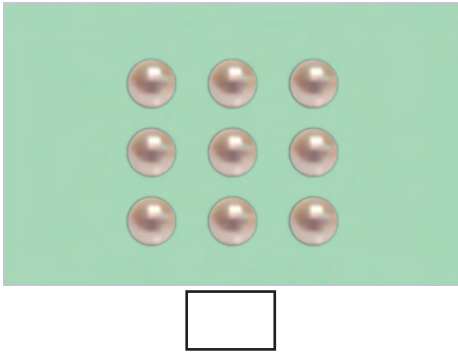
❖ कोणते भांडे तांब्याने कमी वेळात रिकामे होईल, त्या खालील चौकट रंगव.

❖ कमी वेळेत पोहोचण्यासाठी कोणते वाहन वापरावे लागेल. त्या खालील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

❖ कोणत्या चौकटीतील मण्यांची माळ तुला कमी वेळेत करता येईल. त्या खालील चौकटीत (✓) अशी खूण कर.

२८. कशानंतर काय?

१

३

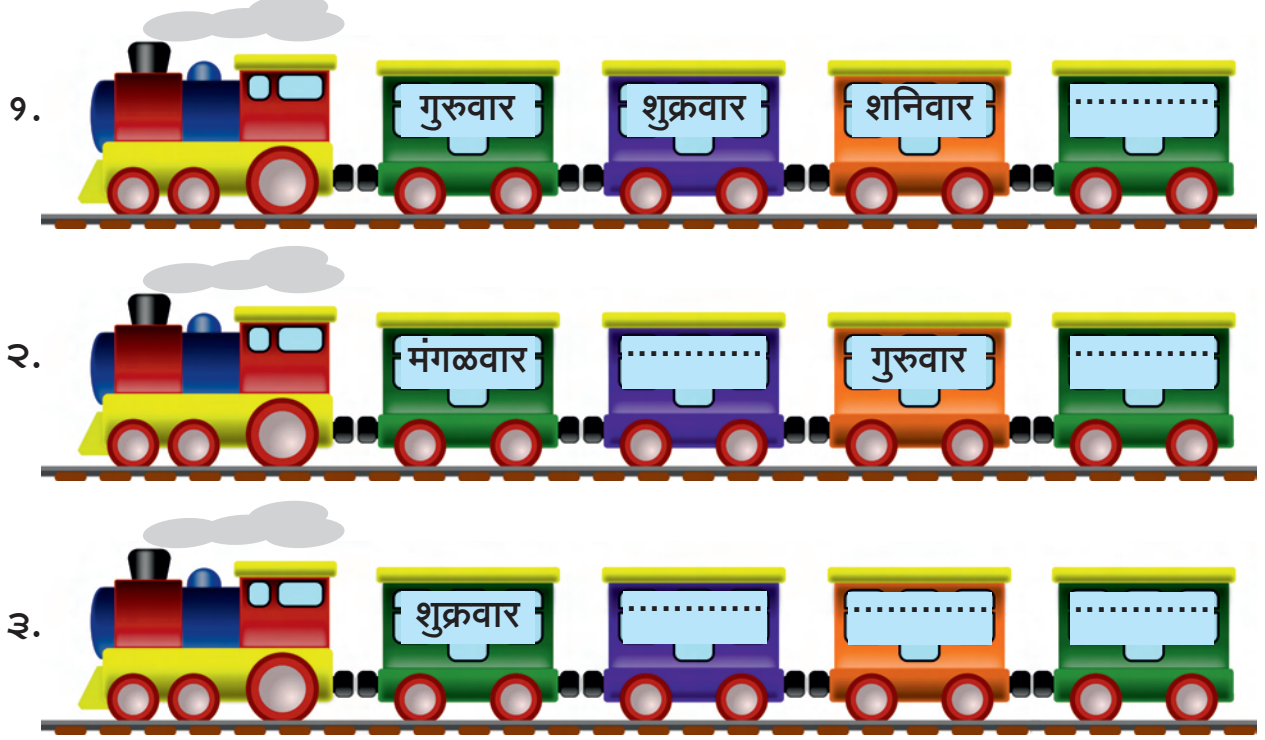

२

२९. सप्ताहाचे वार

❖ पुढे क्रमाने कोणता वार येईल ते लिही.

❖ रिकाम्या जागी योग्य वार लिही.

काल	आज	उद्या
मंगळवार	बुधवार	गुरुवार
.....	शुक्रवार	.....
शनिवार	.....	.....

काल	आज	उद्या
.....	.....	बुधवार
रविवार	.....	.....
.....	.....	.....

❖ योग्य वार लिही.

- शाळेला आठवड्यातील सुट्टी असलेला वार : .....
- या महिन्याच्या १ तारखेचा वार : .....
- या वर्षी १५ ऑगस्ट रोजीचा वार : .....
- या वर्षी तुमचा वाढदिवस असलेला वार : .....

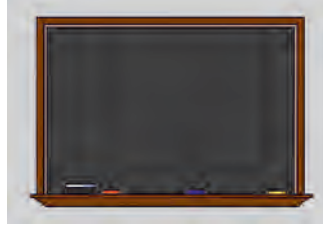
३०. चला मोजूया

- ❖ (वितीने) खालील वस्तूंची लांबी मोज.

पुस्तक

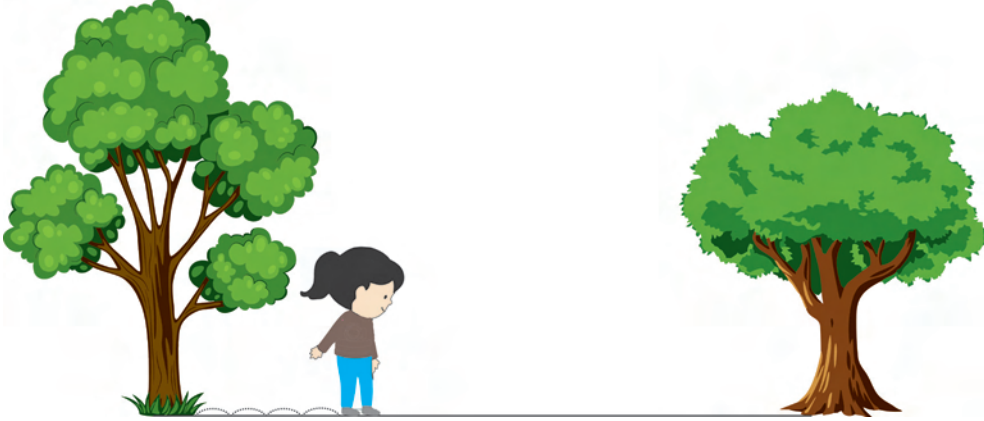
वीत

फळा

वीत

- ❖ तुझ्या परिसरातील दोन झाडांमधील अंतर (पावलांनी) मोज आणि रिकाम्या चौकटीत लिही.

पावले

- ❖ तुझ्या वर्गातील दोन भिंतींमधील अंतर पावलांनी मोजून रिकाम्या चौकटीत लिही.

पावले

(सदर कृती शिक्षकांनी/पालकांनी विद्यार्थ्यांकडून प्रत्यक्ष करून घ्यावी.)

❖ लांबी मोज, रंगव आणि पुढील चौकटीत लिही.

१.

१	२	३	४	५	६	७	८
---	---	---	---	---	---	---	---

चौकटी

२.

१	२	३	४	५	६	७	८
---	---	---	---	---	---	---	---

चौकटी

३.

१	२	३	४	५	६	७	८
---	---	---	---	---	---	---	---

चौकटी

३१. माहितीचे व्यवस्थापन

❖ यास्मिनच्या घरी मागील सप्ताहात कोणती भाजी बनविली होती ते खाली दिले आहे. त्यावरून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही.

सोमवार	मंगळवार	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	शनिवार	रविवार
						

१. कोबीची भाजी कोणत्या दिवशी बनविली होती? .....

२. शाळेच्या सुट्टीच्या दिवशी कोणती भाजी बनविली होती? .....

३. कारल्याची भाजी कोणत्या दिवशी केली होती? .....

४. जर आज दोडक्याची भाजी केली आहे तर कालचा वार कोणता? .....

५. जर उद्या भेंडीची भाजी करणार असेल तर आजचा वार कोणता? .....

- ❖ फुलवाल्याच्या दुकानातून मेघना, सलीम, आयुष व जॉन यांनी आवडीची फुले खरेदी केली आहेत. खालील चित्रातील माहितीवरून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिही.

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही.

१.	सर्वात जास्त फुले कोणाजवळ आहेत ?	.....
२.	सर्वात कमी फुले कोणाजवळ आहेत ?	.....
३.	मेघना व सलीमजवळ मिळून एकूण किती फुले आहेत ?	.....
४.	झेंडू व जास्वंद मिळून एकूण किती फुले आहेत ?	.....

श्रेयनामावली

कार्यपुस्तिका : इयत्ता - पहिली : विकसन, लेखन निर्मिती सहभाग

अ.क्र.	नाव	पद	कार्यालय
१.	अनुपमा तावशीकर	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, सिंधुदुर्ग
२.	डॉ. भागिरथी गिरी	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, लातूर
३.	विजय गायकवाड	वरिष्ठ अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, धुळे
४.	शैलेश पाटील	अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, जळगाव
५.	डॉ. दिनेश चौधरी	अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, ठाणे
६.	शिवाजी ठाकूर	अधिव्याख्याता	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, धुळे
७.	निलोफर पटेल	अधिव्याख्याता	प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण, औरंगाबाद
८.	चंदन कुलकर्णी	प्र. गटशिक्षणाधिकारी	पंचायत समिती, अंबाजोगाई
९.	अतुल कुलकर्णी	विषय सहायक	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, नांदेड
१०.	अश्विन किनारकर	विषय सहायक	प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण, नागपूर
११.	बालाजी जबडे	विषय सहायक	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, हिंगोली
१२.	उमेश राऊत	विषय सहायक	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, पालघर
१३.	सुभाष मारवाडे	विषय सहायक	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, गोंदिया
१४.	मनीष दिघेकर	विषय सहायक	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, अमरावती
१५.	गजानन पवार	विषय सहायक	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, बुलडाणा
१६.	विश्वंभर आळणे	विषय सहायक	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, वाशिम
१७.	बसवेश्वर कल्याणकस्तुरे	विषय सहायक	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, रत्नागिरी
१८.	प्रभाकर काकडे	मुख्याध्यापक	जि. प. प्राथ. शाळा गाढेजळगाव, ता. जि. औरंगाबाद
१९.	आण्णापा परीट	सहशिक्षक	न्यू इंग्लिश स्कूल, ज्युनि. कॉलेज, लाट, जि. कोल्हापूर
२०.	सुवर्णा देशपांडे	सहशिक्षिका	न्यू इंग्लिश स्कूल, सातारा
२१.	नामदेव धनावडे	उपशिक्षक	जि. प. प्राथ. शाळा म्हाते खु., ता. जावळी, जि. सातारा.

शिक्षकांसाठी सूचना : १) विद्यार्थ्यांना स्वयं-अध्ययनाची सवय आणि अध्ययन निष्पत्तीनिहाय प्रगती करण्याची संधी मिळावी या हेतूने ही कार्यपुस्तिका तयार करण्यात आली आहे. २) पाठ्यपुस्तकातील आशय किंवा पाठ्यांश शिकल्यावर विद्यार्थ्यांनी नियमितपणे कार्यपुस्तिकेतील कृती पूर्ण कराव्यात ही अपेक्षा आहे. ३) ही कार्यपुस्तिका आकर्षक करण्यासाठी भरपूर चित्रांचा, आवश्यक तेथे रेखीव आकृत्यांचा व सारण्यांचा तसेच कार्यपुस्तिकेतील कृतींमध्ये रंजकता आणण्यासाठी गणितीय कोड्यांचा समावेश केला आहे. ४) कार्यपुस्तिकेतील प्रत्येक कृती विशिष्ट अध्ययन निष्पत्तीवर आधारित असून शिक्षकांनी अध्ययन प्रक्रियेच्या अंतिम टप्प्यावर भर न देता प्रत्येक विद्यार्थी अपेक्षित क्षमता प्राप्त करू शकेल याकडे लक्ष द्यावे. ५) शैक्षणिक वर्षात प्रत्येक विद्यार्थी कार्यपुस्तिकेतील कृती पूर्ण करेल यासाठी शिक्षकांनी स्थानिक परिस्थितीनुसार नियोजन करावे. ६) कार्यपुस्तिकेत बहुतांश ठिकाणी कृतीच्या सुरुवातीला नमुन्यादाखल काही कृती करून दाखविल्या आहेत; ज्यांचा उपयोग करून विद्यार्थी पुढील कृती स्व-प्रयत्नांनी पूर्ण करतील. ७) शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना गरजेनुसार वैयक्तिक अथवा गटात मदत करावी. ८) गणिती संकल्पना मुलांमध्ये संक्रमित करताना स्थानिक परिसरातून त्या संकल्पना मुले शिकू शकतील अशा संधी निर्माण करण्याचा प्रयत्न शिक्षकांनी करावा तसेच अशा संधी शोधण्यास मुलांना प्रोत्साहन द्यावे किंवा प्रवृत्त करावे. ९) विद्यार्थ्यांचे मूल्यांकन करणे हा या कार्यपुस्तिकेचा एकमेव उद्देश नसून गणिताची भीती दूर करून गणिताचा आनंद घेण्यासाठी शिकविणे हा आहे. १०) प्रत्येक मूल गणित शिकू शकते हा विश्वास मनात बाळगून शिक्षकांनी प्रत्येक विद्यार्थ्याला या कार्यपुस्तिकेच्या मदतीने अध्ययन-अध्यापन प्रक्रियेत सहभागी करून घ्यावे.

चला खेळूया

१००	९९	९८	९७	९६	९५	९४	९३	९२	९१
८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०
८०	७९	७८	७७	७६	७५	७४	७३	७२	७१
६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०
६०	५९	५८	५७	५६	५५	५४	५३	५२	५१
४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०
४०	३९	३८	३७	३६	३५	३४	३३	३२	३१
२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
२०	१९	१८	१७	१६	१५	१४	१३	१२	११
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

